

**ALL INDIA FEDERATION OF UNIVERSITY & COLLEGE
TEACHERS' ORGANISATION****6/6, Kalicharan Ghosh Road, Calcutta-700 050.***Fax & Phone - 033-5571293***CALL FOR ACTION**

Demonstration in all state Capitals on 10.12.96 followed by six hour DHARANA at a public place demanding inter alia- immediate publication of the reports of UGC pay Review Committee and the Fifth Central pay Commission and all the three instalments of Interim Relief at par with teachers in central universities and several states where state scales are automatically linked to central scales. Prepare for this all India action in right earnest. Greetings

Yours fraternally
(**Mrinmoy Bhattacharyya**)
General Secretary. AIFUCTO

**MAHARASHTRA FEDERATION OF UNIVERSITY &
COLLEGE TEACHERS' ORGANISATIONS****Mumbai, 22 nd Nov. 1996.**

In view of the Call of the AIFUCTO for holding the All-India Demands Day all over the country, wherever possible including the State Capitals on

10th December 1996,

the MFUCTO will be holding the

**State-level DHARANA at Mantralaya on
Tuesday, 10th December 1996 from 10 a.m. to 4 p.m.*****(Opposite Hotel Samrat.)***

The BUCTU has taken up the responsibility for making arrangements in Mumbai for the same. All the affiliate units of the MFUCTO are requested to make arrangements to participate in the DHARANA on 10th December 1996.

C.R.Sadasivan
Gen. Secretary, MFUCTO.

NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION

The AIFUCTO resolution adopted at the Hubli Conference held on 26th to 28th September 1996 is circulated in this NUTA Bulletin. Office bearers of District and College Units are requested to Organise the meetings and send representatives to join the State-level DHARANA at Mantralaya on Tuesday, 10th December 1996 from 10 a.m. to 4 p.m.

(Opposite Hotel Samrat.)

E.H.Kathale,
Secretary, NUTA

ALL INDIA FEDERATION OF UNIVERSITY & COLLEGE TEACHERS' ORGANISATION

6/6, Kalicharan Ghosh Road, Calcutta-700 050.

Fax & Phone - 033-5571293

Following is the AIFUCTO resolution adopted at the Hubli Conference held on 26th to 28th September 1996.

This conference of AIFUCTO notes with concern that in spite of change in government at the centre, there has been no change in the national education policy with its thrust in favour of privatisation and commercialisation. Private Universities Bill moved in Rajya Sabha during the regime of the previous government at the centre has not been withdrawn. On the other hand, a statement of Shri. S.R. Bommai, Union Minister of HRD has come out in the press to the effect that the governments were in

no position to continue the support to higher education so far extended to it. The government of MadhyaPradesh has recently issued an Ordinance intending to hand over all government colleges in the State to private trusts which will be constituted primarily with the politicians and bureaucrats. In Bihar no University and College teacher receives his full salary now for years and sometimes even this part salary remains unpaid for months. Even in Karnataka where this conference is being held, which is the fastest emerging industrialised state of our country and where our prime Minister and Union Minister of HRD hail from, there are college teachers serving in the aided colleges whose salaries remain in arrears for two years. Proliferation of unaided colleges not only has continued but reached new stages. New courses and shifts are also being opened in old colleges without creation of any additional post and differential fees being charged from students. Hundreds of permanent full time posts are being kept vacant, while part-time teachers, teachers on contract and on piece rate basis are being appointed. The conference calls upon all university and college teachers of the country to launch a determined struggle against the aforesaid negative developments and trends in the field of higher education.

This conference notes that in view of the popular urge for basic and primary education, international pressure for ending illiteracy and united democratic movement of teachers and educational workers, the government of India has, in this years budget, raised allocation on primary education and expressed its desire to make right to free education upto the age of 14 years fundamental and adjudicable. While welcoming these measures, the Conference resolves to organise further united programmes of movement jointly with national and state-level organizations of secondary and primary teachers and educational workers to secure the principled demands in the field of education which have already been popularised through the joint March to parliament held on 27th February 1996.

This Conference also notes with concern the policy of procrastination followed by the government of India, the Fifth Central Pay Commission and the UGC pay-Review Committee. Declaration of successive instalments of interim relief instead of introducing revised scales of pay has created serious problems including severe disparity among States and different sections of teachers. Teachers in some states have already received all the three instalments of interim relief along with teachers in central universities. However, in some States teachers have only received two instalments, in some only the first instalment and in some no interim relief whatsoever has been received. The Conference squarely condemns this policy of procrastination and demands immediate publication of reports of the Fifth Central Pay Commission and the UGC Pay Review Committee. The Conference also demands of all those state governments which have not yet paid all the three instalments of interim relief to the

सहपत्र : एक

प्रेषक : प्रा.बी.टी.देशमुख, विधान परिषद सदस्य, ३ सुबोध कॉलनी, विदर्भ महाविद्यालयानवळ, अमरावती-४४४ ६०४.

NO. C:\WIN\SAI\27 DATE 11.4.1996

मा.कुलगुरु,

अमरावती विद्यापीठ, अमरावती.

विषय :- अकारण देण्यात आलेले खंडित नेमणुकांचे आदेश रद्द करून नियमित नेमणुकांचे आदेश निर्गमित होणेबाबत.

संदर्भ :- (१) श्री.सुशीलकुमार र. काळमेघ, अधिव्याख्याता संगणकशास्त्र विभाग यांनी आपणाकडे दिलेले ३० मार्च १९९६ चे निवेदन.(२) कु.स्वाती च. मांडले अधिव्याख्याता संगणकशास्त्र विभाग यांनी आपणाकडे दिलेले ३० मार्च १९९६ चे निवेदन.

मा. महोदय,

संदर्भामध्ये नमूद केलेल्या निवेदनाच्या मला अग्रेषित करण्यात आलेल्या प्रतीचे अवलोकन केले असता असे दिसून येते की, या दोनही प्रकरणामध्ये खंडित नेमणुकांचे आदेश अकारणच देण्यात आलेले आहेत.

२. महाराष्ट्र विद्यापीठ कायद्याच्या कलम ७६ नुसार यथोचितरित्या निवड झाल्यानंतर या दोनही प्रकरणामध्ये अल्पकालीन नेमणुका व खंडित सेवेचा प्रकार कोणताही कायदेशीर आधार नसतांना करण्यात आलेला दिसून येतो.

३. संलग्न महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षकांच्या बाबतीत सुद्धा अप्रुव्हल देतांना विद्यापीठाने अकारणच यापूर्वी शेकडो प्रकरणात अल्पकालीन अप्रुव्हल कोणताही कायदेशीर आधार नसतांना दिलेत. अनेक प्रकरणामध्ये अनेक महिने अप्रुव्हल न देण्याचा प्रकार सुद्धा वेकायदेशीरपणाचाच आहे. अनेक दिवस अप्रुव्हल पाडून ठेवणे किंवा अल्पकालीन अप्रुव्हल देण्यामागे हेतू चांगले नसतात हे पुरेसे स्पष्ट झालेले आहे. पण गेले २-३ वर्षे हा प्रकार चालू आहे.

४. सिनेटमधील चर्चेनंतर व आपण दिलेल्या आदेशानुसार अनेक अप्रुव्हल्स रवाना करण्यात आलेले आहेत. अजून बरेच काम बाकी आहे, विशेषतः अल्पकालीन मान्यतेचा कायदेबाह्य प्रकार दुरुस्त होण्याची आवश्यकता आहे.

५. मी मुद्दाम संदर्भामध्ये नमूद केलेल्या दोन शिक्षकांच्या प्रकरणी आपले लक्ष या पत्रान्वये वेधू इच्छितो. कायद्याचा कोणताही आधार नसतांना अल्पकालीन नेमणुका या प्रकरणात देण्यात आल्या आहेत.

६. दोनही प्रकरणात अल्पकालीन नेमणूकपत्रात निर्देशित केलेला सेवा कालखंड ८-१० दिवसात संपुष्टात येत असल्यामुळे या प्रकरणातील तातडी लक्षात घेता या दोनही प्रकरणामध्ये महाराष्ट्र विद्यापीठ कायद्याच्या कलम ७६ प्रमाणे यथोचितरित्या निवड झालेली आहे हे लक्षात घेवून अल्पकालीन व खंडित सेवेच्या नेमणूक पत्राऐवजी नियमित नेमणुकांचे आदेश निर्गमित व्हावेत अशी मी आपणास विनंती करीत आहे. यथोचित कारवाई बद्दल मी आपला आभारी होईल.

आपला विनित

(बी.टी.देशमुख)

वि.प.स. व सदस्य व्यवस्थापन परिषद.

सहपत्र : दोन

प्रेषक : प्रा.बी.टी.देशमुख, विधान परिषद सदस्य, ३ सुबोध कॉलनी, विदर्भ महाविद्यालयाजवळ, अमरावती-४४४ ६०४.

NO. C:\WIN\SAI\28 DATE 30.4.1996

मा.कुलगुरु,

अमरावती विद्यापीठ,
अमरावती.

विषय :- अकारण देण्यात आलेले खंडित नेमणुकांचे आदेश रद्द करून नियमित नेमणुकांचे आदेश निर्गमित होणेबाबत.

संदर्भ :- (१) श्री.सुशीलकुमार र. काळमेघ, अधिव्याख्याता संगणकशास्त्र विभाग यांनी आपणाकडे दिलेले ३० मार्च १९९६ चे निवेदन.(२) कु.स्वाती च. मांडले अधिव्याख्याता संगणकशास्त्र विभाग यांनी आपणाकडे दिलेले ३० मार्च १९९६ चे निवेदन. (३) माझे दिनांक ११.४.१९९६ चे पत्र क्रमांक C:\WIN\SAI\27

मा.महोदय

संदर्भ तीनवर नमूद केलेल्या माझ्या पत्रानंतर विषयोक्त प्रकरणावर चर्चा करण्यासाठी आपण वेळ दिली त्याबद्दल मी आपला आभारी आहे. याबाबत विद्यापीठ प्रशासनाने कोणताही निर्णय आज तारखेपावेतो घेतलेला नाही ही अतिशय दुर्दैवी बाब आहे.

२. आपणाशी झालेल्या चर्चेच्या वेळी या दोनही प्रकरणांमध्ये आपणास अत्यंत चुकीची माहिती देण्यात आल्याचे स्पष्टपणे दिसून आले. अकारण देण्यात आलेले अल्पकालीन व खंडित नेमणुकांचे आदेश रद्द करून नियमित नेमणुकांचे आदेश निर्गमित केल्यास अशी अनेक प्रकरणे पुढे येतील (पॅडोराज बॉक्स) ही आपणास देण्यात आलेली माहिती पूर्णपणे चुकीची आहे हे मी आपल्या लक्षात आणून दिले. अशा प्रकारची विद्यापीठांमध्ये ही दोनच प्रकरणे आहेत हेही मी आपल्या लक्षात आणून दिले.

३. विद्यापीठ कायद्यातील तरतुदीनुसार निवडसमितीमार्फत निवड झालेल्या शिक्षकांना अल्पकालीन नेमणुका देण्याचा प्रकार निषेधार्ह आहे व तो या विद्यापीठात यापूर्वी कधीही घडला नव्हता. फक्त तो या दोन प्रकरणातच घडला हेही मी आपल्या लक्षात आणून दिले होते.

४. “कायद्याच्या तरतुदीनुसार रचित झालेल्या नियमित निवडसमिती”ने निवड केलेल्या व्यक्तीला शिक्षक म्हणून अल्पकालीन नेमणूक द्यावयाची व त्यानंतर पुन्हा पुढच्या वर्षी “स्थानिक निवड समिती” समोर उभे करावयाचे व पुन्हा अल्पकालीन नेमणूक द्यावयाची या प्रकाराची करावी तेवढी निंदा थोडीच आहे, ही बाबसुद्धा मी आपल्या लक्षात आणून दिली होती.

५. शिक्षकांच्या पात्रतेच्या अटी बाबत आपण अत्यंत चुकीच्या व अनर्थकारक माहितीच्या दडपणाखाली कार्य करीत आहात. “परिनियमांनी विहित केलेल्या किमान पात्रता”आणि “किमान पात्रतेपेक्षा जास्त अशी सक्षम

प्राधिकरणांनी अपेक्षित म्हणून विहित केलेली जादा पात्रता” या दोन मधील फरक समजून घेण्यात आपणास पूर्णपणे अपयश आलेले आहे, ही गोष्ट नमूद करणे मला आवश्यक वाटते.

६. किमान पात्रतेपेक्षा जास्त पात्रतेचा उमेदवार मिळाला तर तो मागण्याचा विद्यापीठाचा अधिकार नाकारण्याचा कुणालाही अधिकार नाही. किमान पात्रतेचा उमेदवारच न मिळाल्यास “कुणीही पात्र नव्हता” अशी शिफारस व किमान पात्रता होती पण त्यातील कुणीही योग्य नसल्यास “एकही उमेदवार योग्य नव्हता” अशी शिफारस करण्याची निवडसमितीची नियमावर आधारित व्यवस्था आहे. कायदेशीर किमान पात्रताही आहे व कुलगुरुसकट निवडसमितीच्या सदस्यांना उमेदवार नेमणुकीस योग्य वाटल्याने निवडसमितीने शिफारस केल्यानंतर व ही शिफारस स्वतः मा. कुलगुरुंनी/ प्राधिकरणांनी मान्य करून नेमणूक देतांना निर्गमित केलेले नेमणूक पत्र हे कांही महिन्यासाठी अल्पकालीन नेमणूक देणारे असावे ही गोष्ट संपूर्णपणे बेकायदेशीर आहे व परिनियमांना सोडून आहे.

७. वरील दोनही प्रकरणांमध्ये आरक्षणाच्या बाबतीत आपणास देण्यात आलेली माहिती सुद्धा संपूर्णपणे चुकीची आहे, याबाबत मी खात्री करून घेतलेली आहे. वृत्तपत्रामध्ये ११ जुलै १९९४ या तारखेची अमरावती विद्यापीठाने जी जाहिरात प्रसिद्ध केली होती त्याप्रमाणे एक जागा “खुली” व एक जागा “राखीव” जाहीर करण्यात आली होती. उपरोक्त दोन शिक्षकांपैकी एकाला खुल्या जागेवर व दुसऱ्याला ज्या संवर्गासाठी जागा राखीव होती त्या संवर्गातील तो असल्याची खात्री करून घेतल्यानंतरच विद्यापीठाने नेमणूका दिल्या आहेत. नियमित निवड समितीकडून निवड झाल्यावर बेकायदेशीररित्या अल्पकालीन नेमणूक, त्यानंतर बेकायदेशीर अल्पकालीन सेवाखंड, त्यानंतर “नियमित निवड समिती”ने ज्यांची निवड केली त्यांची “स्थानिक निवड समितीमार्फत पुढच्या वर्षी पुन्हा निवड” व त्यानंतर पुन्हा अल्पकालीन नेमणूक, व त्यानंतर पुन्हा त्यांची सेवा खंडित करणे व एकदा ३० एप्रिलला त्यांना सेवेतून बाहेर धकावले की मूळ आरक्षण बदलवून जाहिरात देण्याच्या प्रकारातील गांभीर्य आपल्या लक्षात येणार नाही असे नाही.

८. अशा प्रकरणांमध्ये सेवाखंड क्षमापीत करण्याबाबतचे शासन आदेश सुद्धा मी आपल्या लक्षात आणून देवू इच्छितो. दिनांक १५ सप्टेंबर १९९५ चे शासन आदेश आपण पाहिले तर आपल्या असे लक्षात येईल की जुनी सेवा सोडून नवी सेवा धारण करतांना (दोन विद्यापीठांतर्गत) पडलेला सेवाखंड विद्यापीठाला क्षमापीत करता येतो. येथे तर एकाच विद्यापीठातील सेवाखंड आहे व सेवाखंड विद्यापीठ प्रशासनाच्या बेकायदेशीर आदेशामुळे निर्मित झाला आहे.

९. इतर उपाययोजनांचा विचार न करता आपल्या न्यायबुद्धीवर व निर्णय शक्तीवर विश्वास ठेवून वाट पहाण्याचा सल्ला मी या दोन शिक्षकांना दिला ही माझी मोठीच चूक झाली असे मला वाटत आहे. कारण ११ एप्रिल १९९६ च्या पत्रानंतर व आपणाशी प्रत्यक्ष चर्चा झाल्यानंतर आज ३० तारखेपावेतो कोणतीही कारवाई यासंदर्भात झाल्याचे त्या शिक्षकांना कळविण्यात आले नाही.

१०. १९७५-७६ साली मंगरूळपीर येथील सहा शिक्षकांना अल्पकालीन नेमणूका देऊन वर्षअखेरीस सेवामुक्त करण्याचा महाविद्यालय व्यवस्थापनाचा आदेश दुरुस्त करावा म्हणून नागपूर विद्यापीठाचे तत्कालीन मा. कुलगुरु डॉ.दे.य.गोहकार हे स्वतः मुद्दाम मंगरूळपीर मुक्कामी आले होते. (संघटनेचा अध्यक्ष म्हणून मी स्वतः त्यावेळी हजर होतो) व ते सेवामुक्तीचे आदेश व्यवस्थापनाला दुरुस्त करण्यास त्यांनी सांगितले होते, याची आज तीव्रतेने आठवण झाल्याशिवाय रहात नाही. २ मे, १९७५ च्या पत्रान्वये तत्कालीन कुलगुरुंनी सत्राच्या शेवटापर्यंत अल्पकालीन नेमणूकांचे तात्पुरते आदेश मागे घेवून नियमित नेमणूकांचे आदेश काढण्याविषयी व्यवस्थापनाला कळविले होते व व्यवस्थापनाने १२ मे, १९७५ च्या पत्रान्वये कार्यपालन अहवाल विद्यापीठाला पाठविला होता. इथे तर खुद्द कुलगुरुच अल्पकालीन नेमणूका देण्याच्या उद्योगधंद्याला पाठबळ देत आहेत.

११. शिक्षकांच्या सेवाशर्तीमध्ये गेल्या २० वर्षात बरेच अनुकूल बदल होवूनसुद्धा नियमित निवड झाल्यानंतरही खुद्द विद्यापीठात अल्पकालीन नेमणूका देण्याचा गेल्या २० वर्षात नागपूर व अमरावती विद्यापीठात यापूर्वी कधीही न घडलेला प्रकार आमच्या विद्यापीठात घडतो व सुरू रहातो याचे कारण कुलगुरु हे महत्वपूर्ण पद धारण करणाऱ्या व्यक्तीची प्रतिकूल मानसिकता याशिवाय दुसरे काय असू शकते? संदर्भ १ व २ मध्ये नमूद केलेल्या शिक्षकांच्या प्रकरणात अल्पकालीन व खंडित सेवेच्या नेमणूक पत्राऐवजी नियमित नेमणूकांचे आदेश निर्गमित करण्यास नकार देण्याच्या निर्णयाचा करावा तेवढा निषेध थोडाच आहे.

आपला विनित

(बी.टी.देशमुख)

वि.प.स. व सदस्य व्यवस्थापन परिषद

college and university teachers of their own States, to do so immediately and save their teachers from perpetual discrimination and deprivation.

In view of the above, the Conference resolves to observe the 10th December 1996, as all-India demand day all over the country. On this day demonstrations should be organised in all state capitals followed by mass dharana in prominent public place. Memoranda highlighting the above among other demands will be submitted to the Rajyapals and Chief Ministers. Other complementary forms of action may be devised by State and University level organisations, office bearers of AIFUCTO may be invited to attend and address such programmes to highlight the all-India character of this movement.

The Conference warns the governments in the States as well as at the centre that the united movement of college and Universities teachers will adopt further necessary programmes of militant action including cease work and strike if the response from the powers that be is not positive and commensurate.

The Conference authorises the secretariat of AIFUCTO to take appropriate further course of action after reviewing the then existing situation.

सेवामुक्त शिक्षकांची ससेहोलपट न्यायाधिकरणाच्या मागणीचा इतिहास, स्थापना व सद्यःस्थिती प्रा.बी.टी.देशमुख

१९९४ चा महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा अस्तित्वात आल्यानंतर विद्यापीठातून किंवा महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षकाला सेवामुक्त करण्यात आले असेल तर त्यासाठी एक उत्तम अंगभूत व्यवस्था या कायद्याने अशा शिक्षकांना उपलब्ध करून दिलेली आहे. माझे असे ठाम मत आहे की, व्यक्तिगत प्रकरणांमध्ये शिक्षकांची सेवामुक्ती हा सामान्यतः संघटनांच्या आंदोलनांचा, मोर्चे किंवा निदर्शनांचा विषय होता कामा नये. असे असतांनाहि अमरावती विद्यापीठाच्या दिनांक १४ नोव्हेंबर १९९६ रोजीच्या सिनेट बैठकीपुढे ३०० ते ४०० शिक्षकांना जबरदस्त निदर्शने करावी लागली. या निदर्शनांचे निमित्त झाले म्हणून न्यायाधिकरणाच्या स्थापनेचा इतिहास व त्याची सद्यःस्थिती याबाबतची माहिती या लेखातून देण्याचे मी ठरविले आहे. १९७७ च्या पूर्वी अशी स्थिती होती की कोणत्याही शिक्षकाला कोणतेही आरोपपत्रक न ठेवता, विनाचौकशी सेवामुक्त करता येत असे. सेवेतून त्याला काढून दिल्यावर उमेदीची अनेक वर्षे तो शिक्षक विद्यापीठाची तक्रारनिवारण समिती, त्यानंतर उच्च न्यायालय व सर्वोच्च न्यायालयामध्ये फेऱ्या मारण्यात घालत असे व म्हणूनच त्यावेळी "शिक्षकांना विनाचौकशी व विनाकारण सेवामुक्त करण्याचे अनेक प्रकार मोठ्या प्रमाणावर घडत असल्यामुळे या बाबतीतल्या गैरव्यवहाराला आळा बसावा म्हणून कायदेशीर तरतुदी करण्याची आवश्यकता सर्व पातळीवर प्रतिपादन करण्यात येत होती. विद्यालयीन शिक्षकांच्या सेवाशर्ती ह्या 'स्कूल कोड' ने व महाविद्यालयीन शिक्षकांच्या सेवाशर्ती या 'कॉलेज कोड' ने नियंत्रित होतात. पण या नियमांना कायद्याचा दर्जा नसतो व त्यामुळे अनेक अडचणी निर्माण होतात. म्हणून कायदा करून सेवेची सुरक्षितता दिली जावी," अशी महाविद्यालयीन शिक्षकांची मागणी होती.

सहपत्र : तीन

Amravati University, Amravati
444 602

दुरध्वनी : ६६२३५८, ६६२२४९ तार : अमुनी फॅक्स : ०७२१-६६२१३५

संदर्भ क्रमांक : एयु/१/१०३/९६

दिनांक : ३.५.१९९६

P.S.NARKHEDE,
Registrar.

Prof. B.T.Deshmukh,
M.L.C. & Member of the Management Council,
Near, Vidarbha Mahavidyalaya,
Amravati.
Sir,

I am directed to acknowledge receipt of your letters dated the 11th April and 30th April, 1996 addressed to Hon'ble Vice Chancellor of the university. The said letters were placed before him for his perusal and orders. After going through the contents of your letters and the case papers in respect of Shri. S.R.Kalmegh and Ku. S.H.Mandle, the Vice Chancellor has given the decision "that there is no justification for revoking the earlier decision of the appointing authority" as these two candidates did not fulfil the qualifications as per the advertisement. Hence I have been directed to convey the same to you.

With respectful regards,

Yours Faithfully
Sd/- Registrar

२. संबंध महाराष्ट्रामध्ये निरनिराळ्या विद्यापीठातून जवळजवळ ११६ सेवामुक्त शिक्षकांची प्रकरणे दोन वर्षांपासून पडून होती, त्यामुळे १९७७ च्या आंदोलनाच्या वेळी या मागणीने जोरदार वेग घेतला. २३ एप्रिल १९७७ रोजी महाराष्ट्र प्राध्यापक संघ व महाराष्ट्र शासन यांच्यामध्ये जे मतेव्यपत्र नोंदविले गेले त्याच्या परिच्छेद ३ मध्ये पुढील उल्लेख आढळून येतो.

“ 3 Retrenchment Cases of 1975 : It was noted that the main reason why these cases (Of 116 retrenched teachers) have remained pending is that there is no legally constituted machinery to redress the grievances of the teaching and non-teaching staff of non-government affiliated Colleges regarding their service conditions. It was agreed that this lacuna will be removed by a suitable amendment of the University Acts.”

३. २३ एप्रिल १९७७ ला मतेव्यपत्र नोंदविले गेले व ठरल्याप्रमाणे विद्यापीठ कायद्यांना संशोधित करणारे एक विधेयक (१९७७ चे वि.स.वि. क्रमांक ३४) महाराष्ट्र सरकारने दाखल केलेसुद्धा. पण करायला गेले गणपती व तयार झाला मारुती अशी या विधेयकामुळे स्थिती निर्माण झाली. संघटनेचा अध्यक्ष या नात्याने न्यायाधिकरणाच्या निर्मितीच्या वेळी न्यायाधिकरणाच्या रचनेबाबत २५ जुलै १९७७ रोजी मी शासनाला सादर केलेले एक निवेदन १९७७ च्या नुटा बुलेटीनच्या अंकातून (NUTA-1977-GB-52 to 54) जसेच्या तसे बुलेटीनच्या याच अंकात अन्यत्र पुनर्मुद्रित केले आहे. न्यायाधिकरणाच्या स्थापनेच्या वेळी त्याच्या रचनेबाबत शासनाने सुचविलेली व्यवस्था काय होती व त्याबाबत शिक्षक संघटनांची मते काय होती याची उत्तम कल्पना या २५ जुलै १९७७ च्या निवेदनाच्या वाचनाने येवू शकेल.

४. १९७७ च्या वि.स.वि. क्रमांक ३४ ने प्रस्तावित केलेल्या दुरुस्तीमधील कलम ४२ अ च्या परिच्छेद ३ मधील उपपरिच्छेद बी,सी,डी, का गाळण्यात यावे याविषयीचे प्रतिपादन करतांना २५ जुलै ७७ च्या माझ्या निवेदनामध्ये मी असे नमूद केले होते की :-

“महाराष्ट्रातील महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांकरिता अशा प्रकारचे न्यायाधिकरण प्रथमच प्रस्थापित होत आहे. तेव्हा ती जागा भूषविणारी व्यक्ती न्यायदानाच्या कामाशी न्यायिक पद (Judicial office) धारणेच्या नात्याने संबंधित अशीच असावी हेच तर्कशुद्ध व सुसंगत होय. कोणत्याही परिस्थितीत १० वर्षांचा वकिलीच्या व्यवसायाचा अनुभव असलेला इसम किंवा ५ वर्षे प्राचार्यपदाचा अनुभव असलेला इसम किंवा जेष्ठ अधिकारी यांची तुलना “जिल्हा न्यायाधिशापेक्षा कमी दर्जाचे नाही” असे न्यायिक पद भूषविलेल्या किंवा भूषवित असलेल्या न्यायाधिशाली होवू शकत नाही.”

याच निवेदनामध्ये मी पुढे असे नमूद केले होते की :- “फार जास्त माणसांची गरज आहे व तेवढ्या प्रमाणात न्यायाधीश उपलब्ध होणार नाहीत म्हणून इतरांना न्यायाधिशांच्या रांगेत नेऊन बसवावे लागले असेल असे म्हणावे तर तसेही नाही. कारण सुरुवातीला संबंध महाराष्ट्रामध्ये अशी ५ न्यायाधिकरणे स्थापन केली जाणार आहेत. (see para 1 of the Financial Memorandum attached to the Bill) म्हणजे संबंध महाराष्ट्रामध्ये जिल्हा न्यायाधिशापेक्षा कनिष्ठ नव्हे असे न्यायिक पद भूषविणारी किंवा भूषविलेली ५ माणसे सुद्धा या कामासाठी मिळणार नाहीत असे मानणे व तसे मानून पुढे चालणे चूक होईल. प्रत्येक व्यवसायाचे काही स्थायीभाव असतात. न्यायाधीश तो कुणीही नेमलेला असो. वस्तुस्थिती व कायदा यांच्याशी इमानदार राहून तो कार्य करतो. वकील पक्षकाराशी, प्राचार्य व्यवस्थापकांशी व जेष्ठ सनदी नोकर शासनाशी प्रामाणिक राहून कार्य करतात. ढोबळ मानाने हे स्थिर झालेले स्थायीभाव आहेत. यात काही चूक आहे असे नाही किंवा याला अपवाद नसतील असेही म्हणण्याचे कारण नाही. सामान्य नियमांची बांधणी होत असतांना ती अपवादांच्या आधारावर होवू नये अशी शासनाला आग्रहाची विनंती आहे.”

५. महाराष्ट्राच्या अनेक भागातून अशी मागणी होत असतांना

त्यावेळच्या शासनाने ही गोष्ट कानावर घेतली नाही व शेवटी साऱ्या प्रक्रिया पूर्ण करून सन १९७७ चे वि.स.वि. क्रमांक ३४ हे १९७८ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ११ म्हणून कायद्यामध्ये रूपांतरित झाले. महाराष्ट्रातील सर्व विद्यापीठांच्या कायद्यामध्ये त्याप्रमाणे बदल झाले व ११ ऑगस्ट १९७८ पासून ते अमलात आले. झालेल्या बदलानुसार १९७४ च्या नागपूर विद्यापीठ कायद्यामध्ये कलम ४२ अ हे नवे कलम दाखल झाले त्याच्या उपकलम ३ मध्ये पीठासीन अधिकाऱ्याची पात्रता नमूद करण्यात आली होती ती पुढील शब्दात :-

“3) A person shall not be qualified for appointment as a Presiding officer of a tribunal unless-

(a) he is holding or has held a judicial office not lower in rank than that of District judge or

(b) he has practised as an advocate for not less than ten years.

(c) he is holding or has held an office not lower in rank than that of Deputy Secretary to Government, Deputy Commissioner of labour or Joint Director of Education in the state or.

(d) he is or has been a Principal of an affiliated College or Recognised institution for not less than five years ”

हीच तरतूद पुढे १९८३ च्या अमरावती विद्यापीठ कायद्यात जशीच्या तशी (कलम ४४ चे उपकलम कलम ३) आली.

६. महाराष्ट्रातील सर्व विद्यापीठ कायद्यामध्ये बदल करून १९७८ मध्ये अस्तित्वात आलेली ही व्यवस्था १९९४ पर्यंत अस्तित्वात होती. न्यायीक पदधारकातून आलेल्या व्यक्ती सोडून इतर मार्गाने आलेल्या पीठासीन अधिकाऱ्यांविषयी मोठ्या प्रमाणात असमाधान व्यक्त केले जाऊ लागले. प्राचार्यातून आलेल्या एका पीठासीन अधिकाऱ्याला त्याच्या कार्यालयातच भ्रष्टाचार प्रतिबंधक खात्याच्या अधिकाऱ्यांनी अटक केली व त्यांना त्या पदावरून जावे लागले. तक्रारी होत राहिल्या, निवेदने जात राहिली पण या व्यवस्थेत बदल काही झाला नाही.

७. योगायोगाने १९९४ च्या महाराष्ट्र विद्यापीठ कायद्याचे विधेयक विधानमंडळाच्या ज्या संयुक्त समितीकडे सोपविण्यात आले होते त्या समितीचा सदस्य म्हणून काम करण्याची मला संधी मिळाली. २५ जुलै १९७७ रोजीचे निवेदन जे मी मा. मुख्यमंत्र्यांना दिले होते त्यातील मुद्दे प्रत्यक्ष अमलात आणण्याचा प्रयत्न करण्याची ही एक उत्तम संधी मला प्राप्त झालेली होती. मी याबाबतचे माझे विचार समितीमध्ये प्रभावीपणे मांडले. समितीमध्ये सुद्धा याबाबत कोणतेही दुमत नव्हते. विधेयकाचा जो अंतिम मसुदा या समितीने एकमताने विधानमंडळाला याबाबत सादर केला त्यातील शिफारस ही अंतिमतः जशीच्या तशी कायद्यामध्ये अंतर्भूत झालेली दिसून येते. आज महाराष्ट्र विद्यापीठ कायद्याच्या कलम ५८ च्या उपकलम ४ मध्ये पीठासीन अधिकाऱ्यांच्या रचनेबाबत पुढील तरतूद समाविष्ट आहे :-

“58. (4) A Person shall not be qualified for appointment as a presiding officer of a Tribunal, unless,-
- (a) he is or has been a Judge of High Court; or (b) he is qualified to be appointed as a Judge of High Court :

सहपत्र : चार

Amravati University : Extract of minutes of the meeting of Management Council dt 20. 6 .96

(Page NO. 44 of the 1996 Minutes Book of A.U. Management Council)

विषय क्रमांक : ७५ (बी)

अधिव्याख्याता श्री काळमेघ व कु. मांडले यांची सेवामुक्ती

Prof. B.T. Deshmukh, a member of the Council placed the issue regarding appointment of shri Sushilkumar Kalmegh and ku. Swati Mandale as under :-

विद्यापीठाशी संबंधित एका महत्वाच्या प्रश्नाकडे आपल्याला सभागृहाचे लक्ष वेधावयाचे आहे असे सांगून प्रा. बी. टी. देशमुख यांनी उक्त प्रकरणाबाबतची माहिती दिली व सभागृहाच्या परवानगीने पुढील प्रस्ताव मांडला :-

“ज्याअर्थी श्री सुशीलकुमार काळमेघ व कु. स्वाती च. मांडले या अमरावती विद्यापीठाच्या संगणक विभागात काम करणा-या दोन्ही अधिव्याख्यात्यांची निवड विद्यापीठ कायद्याने रचीत केलेल्या “नियमित निवड समिती” च्या माध्यमातून झालेली होती आणि असे असतांना सुद्धा त्यांची पुन्हा “स्थानिक निवड समिती” मार्फत निवड करण्यात आली.वस्तुतः नियमित निवड झाली त्यावेळीच परिणियमांनी विहित केलेली पात्रता ते पूर्ण करीत होते. तरीही त्यांना अल्पकालीन नेमणुका देण्यात आल्या. विद्यापीठामध्ये यापूर्वी असा प्रकार कधीही घडला नव्हता. आणि;

ज्याअर्थी महाराष्ट्र शासनाच्या २२ डिसेंबर १९९५ च्या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद ७ (अ) मध्ये “नेट/सेट परिक्षा उत्तीर्ण करण्याची दिनांक ३१ मार्च १९९६ ची मुदत या आदेशाद्वारे काढून टाकण्यात येत आहे”. असे स्पष्टपणे नमूद केले असतांना सुद्धा आणि याच शासननिर्णयाच्या परिच्छेद ७ (क) मध्ये “नेट/सेट परिक्षा उत्तीर्ण नाही या कारणास्तव अशा अधिव्याख्यात्यांना सेवेतून कमी करण्यात येवू नये” असे स्पष्टपणे नमूद असतांना सुद्धा मुळात “परिनियमांनी विहित केलेली विधिवत पात्रता” असणा-या या दोन अधिव्याख्यात्यांना देण्यात आलेल्या अल्पकालीन नेमणुकांचे आदेश न बदलविल्यामुळे त्यांना सेवामुक्त व्हावे लागले. वारंवार लक्षात आणून देवून सुद्धा विद्यापीठ प्रशासनाने अल्पकालीन नेमणुकांच्या जागी नियमित नेमणुकीचे आदेश निर्गमित केले नाहीत आणि;

ज्याअर्थी संलग्न महाविद्यालयातून काम करणा-या शेकडो शिक्षकांना २२ डिसेंबर १९९५ च्या शासन निर्णयाप्रमाणे “नेट/सेट” च्या परिणियमवाहय अटीमुळे होणा-या/ होवू शकणा-या सेवामुक्ती पासून वाचविणारे आदेश विद्यापीठाने निर्गमित केलेले असतांनाच खुद्द आपल्याच सेवेतील या दोन अधिव्याख्यात्यांना मात्र या सुविधेपासून वंचित ठेवून विद्यापीठ प्रशासनाने अक्षम्य भेदभाव केलेला आहे. आणि;

ज्याअर्थी मा. उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाच्या निर्णयाप्रमाणे नागपूर विद्यापीठामध्ये स्थानिक निवड समिती मार्फत सुद्धा निवड झालेल्या अनेक अधिव्याख्यात्यांना सेवासातत्य देण्यात आलेले आहे, ही बाब लक्षात आणून देण्यात आल्यानंतर सुद्धा “नियमित निवड समिती” मार्फत निवड झालेल्या या दोनही अधिव्याख्यात्यांच्या सेवा नियमित करण्यास विद्यापीठ प्रशासनाने नकार दिलेला आहे.

त्याअर्थी ही व्यवस्थापन परिषद पुढील प्रमाणे निर्णय घेत आहे.:-

१) विद्यापीठ कायद्याने विहित केलेल्या नियमित निवड समिती मार्फत निवड झालेली असल्याने या दोनही प्रकरणांमध्ये अल्पकालीन नेमणुका देण्याची विद्यापीठ प्रशासनाची कृती पूर्णपणे नियमबाहय असल्यामुळे ती तत्परतेने मागे घेण्यात यावी व त्यांना नियमित नेमणुकीचे आदेश देण्यात यावेत.

२) सदरहू प्रकरणाच्या धारिकेमधील नोंदी पाहून इतका चुकीचा निर्णय घेण्यास कोण जबाबदार आहे हे मा. कुलगुरुंनी निश्चित करावे.

३) वित्तीय अधिकारांच्या बाबतीत Accounts Code च्या Chapter-2 मधील परिच्छेद १ अन्वये असलेल्या अधिकाराचा वापर करून असा निर्णय घेण्यात येत आहे की, विद्यापीठ व महाविद्यालयीन न्यायधिकरणाच्या मा. पीठासीन अधिका-यांच्या समोर किंवा मा. उच्च न्यायालयापुढे हे प्रकरण उपस्थित झाल्यास विद्यापीठाच्या पॅनेलवरील कोणत्याही विधिज्ञांकडे हे प्रकरण सोपवू नये तसेच या प्रकरणासाठी होणारा कोणताही खर्च हा विद्यापीठाच्या निधीतून करता कामा नये आणि हा निर्णय घेण्यास जबाबदार असणा-या अधिका-यांनी व्यक्तीशः हा खर्च करावा. करण्यात आलेल्या अशा खर्चाच्या स्वतंत्रपणे नोंदी ठेवाव्या, जेणे करून विद्यापीठाच्या निधीतून हा खर्च करण्यात आलेला नाही याची पडताळणी करणे शक्य होईल.

प्रा. बी. टी. देशमुख यांनी मांडलेल्या प्रस्तावाला प्रा. एस. ए. तिवारी यांनी दुजोरा दिला. चर्चेनंतर सर्व सदस्यांनी (मा. अध्यक्ष सोडून) प्रस्तावाला सहमती व्यक्त केली. प्रस्ताव पारित करण्यात आला. मा. अध्यक्षांनी आपली मतभिन्नता नोंदविली.

Sd/- Registrar,
Amravati University.

Provided that a person to be appointed under clause (b) shall be from amongst the panel of three persons recommended by the Chief Justice of High Court of Judicature at Bombay.

८. उच्च न्यायालयाचा न्यायाधीश असलेली किंवा राहिलेली व्यक्ती पीठासीन अधिकारी होण्यास पात्र असेल किंवा मुंबई उच्च न्यायालयाच्या मा. मुख्य न्यायाधिकांनी शिफारस केलेल्या तीन व्यक्तींच्या तालिकेतून राज्यशासन पीठासीन अधिकाऱ्यांची नेमणूक करील. या तालिकेतील प्रत्येक व्यक्ती उच्च न्यायालयाचा न्यायाधीश होण्याच्या योग्यतेची असेल. पीठासीन अधिकाऱ्यांची कायद्याने ठरवून दिलेली पात्रता व नेमणुकीची पद्धती पाहिली म्हणजे जी या लेखाच्या सुरुवातीला "१९९४ चा महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा अस्तित्वात आल्यानंतर विद्यापीठातून किंवा महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या कोणत्याही शिक्षकाला सेवामुक्त करण्यात आले असेल तर त्यासाठी एक उत्तम अंगभूत व्यवस्था या कायद्याने अशा शिक्षकांना उपलब्ध करून दिलेली आहे. माझे असे ठाम मत आहे की, व्यक्तिगत प्रकरणामध्ये शिक्षकांची सेवामुक्ती हा सामान्यतः संघटनांच्या आंदोलनांचा, मोर्चे किंवा निदर्शनांचा विषय होता कामा नये." असे जे मत व्यक्त केलेले आहे त्यामागील भावना सहज लक्षात येवू शकते.

९. असे असतांना ही निदर्शने शिक्षकांना कां करावी लागली याची माहिती सुद्धा समजून घेणे आवश्यक आहे. आतापावेतो न्यायाधिकरणाची व्यवस्था ही

फक्त महाविद्यालयीन शिक्षकांनाच उपलब्ध होती १९९४ च्या कायद्याने ती विद्यापीठीय शिक्षकांना सुद्धा उपलब्ध झालेली आहे.

"नेट सेट परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल तरच ३१ मार्च १९९४ नंतर त्यांना सेवेत ठेवण्यात यावे" २ फेब्रुवारी १९९४ च्या शासन पत्रान्वये आदेश काढण्यात आले. "३१ मार्च १९९५ पर्यंत नेट सेट परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्यास त्यांना सेवामुक्त करा" असा आदेश ७ मार्च १९९४ च्या पत्रान्वये देण्यात आला व मग त्यानंतर "३१ मार्च १९९६ पर्यंत नेट सेट परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्यास त्यांना सेवामुक्त करा" असा आदेश २० मार्च १९९४ च्या शासन पत्रान्वये देण्यात आला. परिणियमांनी केलेली व्यवस्था पत्राने मोडून काढण्याच्या या प्रकाराने या सर्व शिक्षकांना दोन वर्षे अत्यंत तणावात काढावी लागली.

१०. अमरावती विद्यापीठाच्या संगणक विभागात काम करणा-या श्री सुशीलकुमार काळमेघ व कु. स्वाती च. मांडले या दोन्ही अधिव्याख्यात्यांची निवड विद्यापीठ कायद्याने रचित केलेल्या "नियमित निवड समिती" च्या माध्यमातून झालेली असतांना सुद्धा त्यांची पुन्हा "स्थानिक निवड समिती" मार्फत निवड करण्यात आली. वस्तुतः नियमित निवड झाली त्यावेळीच परिणियमांनी विहित केलेली पात्रता ते पूर्ण करीत होते. तरीही त्यांना अल्पकालीन नेमणुका देण्यात आल्या. विद्यापीठामध्ये यापूर्वी असा प्रकार कधीही घडला नव्हता. महाराष्ट्र शासनाच्या २२ डिसेंबर १९९५ च्या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद ७ (अ) मध्ये "नेट/सेट परीक्षा उत्तीर्ण करण्याची

सहपत्र : आठ Amravati University : Extract of minutes of the meeting of Management Council dt .5/ 6th July 1996

(Page NO. 51 & 52 of the 1996 Minutes Book of A.U. Management Council)

In the beginning of the meeting, Prof. B.T. Deshmukh pointed out that text of minutes of Item No. 147 which was typed read and confirmed in the same meeting and now circulated vide page No. G-8149 is not a faithful and a correct reproduction of confirmed text of the minutes of the item.

Upon this, the Hon'ble Vice Chancellor assured the house that minutes circulated on page No. G-8149 would be withdrawn and the correct text will be circulated today itself.

He further stated that inadvertently he recorded his dissent to para 1, 2 and 3 and after careful consideration of the contents of the paras, he is of the opinion that it is not proper to record his dissent to para 1. He suggested that "1, 2 and 3" in the last line of the text of the minutes of the item be substituted by "2 and 3". The council approved the suggestion of the Hon'ble vice chancellor and directed that minutes shall stand corrected accordingly.

सहपत्र : पाच

Amravati University : Extract of minutes of the meeting of Management Council dt. 28. 06. 96
(as circulated on page No.G-8149 of Book (of enclosures) No. 24 of 1996)

ITEM NO. : 147

ORDER OF UNIVERISTY AND COLLEGE TRIBUNAL

विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन न्यायाधिकरणाच्या मा. पीठासीन अधिका-यांनी अपील नं. A-2/ १९९६ व A-4/१९९६/ या प्रकरणात दिलेले अंतरीम आदेश विद्यापीठाला प्राप्त झाल्याचे मा. कुलगुरुंनी सभागृहाला सांगितले. या आदेशाच्या प्रती पुस्तक क्रं.२३/९६ पृष्ठ क्रं. जी-८१३३-८१४३ नुसार सन्माननीय सदस्यांना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. आदेशाच्या काळजीपूर्वक अवलोकनानंतर पुढील निर्णय घेण्यात आले.

१)मा. पीठासीन अधिका-यांनी दिलेल्या अंतरिम आदेशानुसार या दोन जागा भरण्याची कृती स्थगित करण्यात यावी.

२) या दोनही प्रकरणांचा अंतिम निकाल मा. पीठासीन अधिका-यांकडून होईपर्यंतच्या काळात अर्जदार श्री. काळमेघ व कु. मांडले यांना त्या त्या पदावर काम करण्यास परवानगी द्यावी अशी विद्यापीठातर्फे मा.पीठासीन अधिका-यांना विनंती करण्यात यावी.

३) परिच्छेद २ मध्ये घेण्यात आलेला निर्णय मा. पीठासीन अधिकाऱ्यांच्या समोर सादर करून यथोचित आदेश प्राप्त करण्यासाठीची आवश्यक कार्यवाही कार्यालयाने करावी. त्याप्रमाणे ११ जुलै १९९६ रोजी पीठासीन अधिका-यासमोर अर्ज सादर करण्याची व्यवस्था करावी.

४) वित्तीय अधिकाराच्या बाबत Accounts Code च्या Chapter 2 परिच्छेद १ मधील तरतुदींचा वापर करून याबाबत होणा-या खर्चाला मान्यता देण्यात येत आहे.

प्रा. बी. टी. देशमुख यांनी मांडलेल्या प्रस्तावाला प्रा. एस. ए. तिवारी यांनी अनुमोदन दिले. चर्चेनंतर सर्व सदस्यांनी (मा. अध्यक्ष सोडून) प्रस्तावाला सहमती व्यक्त केली. प्रस्ताव पारीत करण्यात आला.

मा. अध्यक्षांनी परिच्छेद क्रं. २ व ३ विषयी आपली मतभिन्नता नोंदविली

Sd/- Registrar,
Amravati University.

सहपत्र : सहा

Amravati University : Extract of minutes of the meeting of Management Council dr.28.6.96
(as circulated on page No.G-8213 of Book (of enclosures) No. 25 of 1996)

ITEM NO. : 147

ORDER OF UNIVERSITY AND COLLEGE TRIBUNAL

विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन न्यायाधिकरणाच्या मा. पीठासीन अधिका-यांनी अपील नं. A-2/ १९९६ व A-4/१९९६/ या प्रकरणात दिलेले अंतरीम आदेश विद्यापीठाला प्राप्त झाल्याचे मा. कुलगुरुंनी सभागृहाला सांगितले. या आदेशाच्या प्रती पुस्तक क्रं.२३/९६ पृष्ठ क्रं. जी-८१३३-८१४३ नुसार सन्माननीय सदस्यांना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. आदेशाच्या काळजीपूर्वक अवलोकनानंतर पुढील निर्णय घेण्यात आले.

१)मा. पीठासीन अधिका-यांनी दिलेल्या अंतरिम आदेशानुसार या दोन जागा भरण्याची कृती स्थगित करण्यात यावी.

२) या दोनही प्रकरणांचा अंतिम निकाल मा. पीठासीन अधिका-यांकडून होईपर्यंतच्या काळात अर्जदार श्री. काळमेघ व कु. मांडले यांना त्या त्या पदावर काम करण्यास परवानगी द्यावी अशी विद्यापीठातर्फे मा.पीठासीन अधिका-यांना विनंती करण्यात यावी.

३) परिच्छेद २ मध्ये घेण्यात आलेला निर्णय मा. पीठासीन अधिका-यांच्या समोर सादर करून यथोचित आदेश प्राप्त करण्यासाठीची आवश्यक कार्यवाही कार्यालयाने करावी. त्याप्रमाणे ११ जुलै १९९६ रोजी पीठासीन अधिका-यासमोर अर्ज सादर करण्याची व्यवस्था करावी.

४) वित्तीय अधिकाराच्या बाबत Accounts Code च्या Chapter 2 परिच्छेद १ मधील तरतुदींचा वापर करून याबाबत होणा-या खर्चाला मान्यता देण्यात येत आहे.

प्रा. बी. टी. देशमुख यांनी मांडलेल्या प्रस्तावाला प्रा. एस. ए. तिवारी यांनी अनुमोदन दिले. चर्चेनंतर सर्व सदस्यांनी (मा. अध्यक्ष सोडून) प्रस्तावाला सहमती व्यक्त केली. प्रस्ताव पारीत करण्यात आला.

मा. अध्यक्षांनी परिच्छेद क्रं. १, २, व ३ विषयी आपली मतभिन्नता नोंदविली.

Sd/- Registrar,
Amravati University.

दिनांक ३१ मार्च १९९६ ची मुदत या आदेशाद्वारे काढून टाकण्यात येत आहे". असे स्पष्टपणे नमुद केले असतांना सुध्दा आणि याच शासननिर्णयाच्या परिच्छेद ७ (क) मध्ये "नेट/सेट परीक्षा उत्तीर्ण नाही या कारणास्तव अशा अधिव्याख्यात्यांना सेवेतून कमी करण्यात येवू नये" असे स्पष्टपणे नमुद असतांना सुध्दा मुळात "परिनियमांनी विहित केलेली विधिवत पात्रता" असणा-या या दोन अधिव्याख्यात्यांना देण्यात आलेल्या अल्पकालीन नेमणुकांचे आदेश न बदलविल्यामुळे त्यांना सेवामुक्त व्हावे लागले. वारंवार लक्षात आणून देवून सुध्दा विद्यापीठ प्रशासनाने अल्पकालीन नेमणुकांच्या जागी नियमित नेमणुकीचे आदेश निर्गमित केले नाहीत. संलग्न महाविद्यालयातून काम करणा-या शेकडो शिक्षकांना २२ डिसेंबर १९९५ च्या शासन निर्णयाप्रमाणे 'नेट/सेट' च्या परिनियमबाह्य अटीमुळे होणा-या/ होवू शकणा-या सेवामुक्ती पासून वाचविणारे आदेश विद्यापीठाने निर्गमित केलेले असतांनाच खुद्द आपल्याच सेवेतील या दोन अधिव्याख्यात्यांना मात्र या सुविधेपासून वंचित ठेवून विद्यापीठ प्रशासनाने अक्षम्य भेदभाव केला.

११. याचवेळी संलग्न महाविद्यालयातील सुध्दा शेकडो शिक्षकांना तात्पुरते अप्रुव्हल देण्याचा प्रकार नियमबाह्य तर होताच पण सिनेटमध्ये व व्यवस्थापन परिषदेमध्ये याबाबत चर्चा होवून निर्णय झाल्यावरही विद्यापीठामध्ये हालचाल होत नव्हती. दिनांक ११ एप्रिल १९९६ रोजी कुलगुरुंना पत्र (सहपत्र : एक) लिहून मी याबाबत असे कळविले की :-

"संलग्न महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षकांच्या बाबतीत सुध्दा अप्रुव्हल देतांना विद्यापीठाने अकारणच यापूर्वी शेकडो प्रकरणात अल्पकालीन अप्रुव्हल कोणताही कायदेशीर आधार नसतांना दिलेले. अनेक प्रकरणांमध्ये अनेक महिने अप्रुव्हल न देण्याचा प्रकार सुध्दा बेकायदेशीरपणाचाच आहे. अनेक दिवस अप्रुव्हल पाडून ठेवणे किंवा अल्पकालीन अप्रुव्हल देण्यामागे हेतू चांगले नसतात हे पुरेसे स्पष्ट झालेले आहे. पण गेले २-३ वर्षे हा प्रकार चालू आहे."

याच पत्रामध्ये विद्यापीठातील उपरोक्त दोन शिक्षकांच्या बाबतीत मी कुलगुरुंना "दोनही प्रकरणात अल्पकालीन नेमणूकपत्रात निर्देशित केलेला

सहपत्र : सात

प्रेषक : प्रा.बी.टी.देशमुख, विधान परिषद सदस्य, ३ सुबोध कॉलनी, विदर्भ महाविद्यालयजवळ, अमरावती-४४४ ६०४.

NO. C:\WIN\SAI\32 DATE 4.7.1996

प्रति,

मा.कुलगुरु

अमरावती विद्यापीठ,अमरावती.

विषय : दिनांक २८ जून १९९६ च्या बैठकीतील व्यवस्थापन परिषदेच्या "अधिव्याख्याता श्री. काळमेघ व कु. मांडले" या विषयावरील निर्णयाची अधिप्रमाणित प्रत मिळण्याबाबत

मा. महोदय,
स.न.वि.वि.

व्यवस्थापन परिषदेच्या २८ जून १९९६ च्या बैठकीमध्ये "विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन न्यायाधिकरणाचे आदेश" या विषयावर "श्री काळमेघ व कु.मांडले" या प्रकरणी व्यवस्थापन परिषदेने घेतलेला निर्णय त्याचवेळी टंकलिखित करून वाचून कायम करण्यात आला होता. सदरहू निर्णयाची अधिप्रमाणित प्रत मिळावी अशी विनंती करण्यासाठी हे पत्र लिहित आहे.

या विषयाचे कार्यवृत्ताचा अंतिम मसुदा टंकलिखित करून वाचून सभेतच कायम करण्यात आल्यामुळे सभेनंतर त्यात कोणताही बदल कोणत्याही स्तरावर केला जाणार नाही याची काळजी घेणे आवश्यक आहे असे मला वाटते. व्यवस्थापन परिषदेने किंवा विव्दत् परिषदेने घेतलेले निर्णय सभा संपल्यानंतर बाहेर बदलविले जातात याविषयी मी १५ मार्च १९९६ च्या पत्रान्वये आपणाकडे यापूर्वीच तक्रार केलेली आहे. उपरोक्त विषयावरील कार्यवृत्ताच्या बाबतीत असे होणार नाही याची आपण काळजी घ्यावी अशी आपणास विनंती करित आहे.

उद्या व्यवस्थापन परिषदेची सभा सुरु होण्यापूर्वी उपरोक्त प्रस्तावाची अधिप्रमाणित प्रत उपलब्ध झाल्यास मी आपला आभारी होईल.

आपला विनित

(बी.टी.देशमुख)

वि.प.स. व सदस्य व्यवस्थापन परिषद
अमरावती विद्यापीठ.

सेवा कालखंड ८-१० दिवसात संपुष्टात येत असल्यामुळे या प्रकरणातील तातडी लक्षात घेता या दोनही प्रकरणांमध्ये महाराष्ट्र विद्यापीठ कायद्याच्या कलम ७६ प्रमाणे यथोचितरित्या निवड झालेली आहे हे लक्षात घेवून अल्पकालीन व खंडित सेवेच्या नेमणूक पत्राऐवजी नियमित नेमणुकांचे आदेश निर्गमित व्हावेत" अशी विनंती केली होती."

१२. मी लिहिलेल्या ११ एप्रिलच्या पत्रानंतर कुलगुरुंची प्रत्यक्ष भेट

सहपत्र : नऊ

NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION.

Registered Under B.P.T.A. Reg. No. F-1594 & Soc.

Reg. No. MAH/15/73(NGP)

From :

प्रा. ई.एच.कठाळे

दिनांक : १४.११.१९९६

सचिव, 'नुटा'

प्रति,

मा. कुलगुरु

अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

विषय :- (१) "नेटसेट-ग्रस्त" प्राध्यापकांच्या समस्या.

(२) मा. न्यायाधिकरणाने निर्णय देवूनहि विद्यापीठाने कारवाई न करणे.

१. "नेटसेट-ग्रस्त" प्राध्यापकांना तदर्थ स्वरूपाच्या नेमणूका देणे, सेवेत असलेल्या अधिव्याख्यात्यांना नेट सेट परीक्षा उत्तीर्ण होण्याची सक्ती करणे, न झाल्यास वार्षिक वेतनवाढ देण्यात न येणे, त्यांची सेवा वरिष्ठ व निवडश्रेणीसाठी विचारात न घेणे, सेवा जेष्ठता न देणे या शासन निर्णयातील अटी संपूर्णपणे महाराष्ट्र प्राध्यापक संघाशी झालेल्या समझोत्याच्या व विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या व केंद्र शासनांच्या सुचनांच्या विरुद्ध आहेत. त्यामुळे या अटी ताबडतोब मागे घेण्यात याव्या अशी मागणी यापूर्वीच संघटनेने वेळोवेळी केलेली आहे. या मागणीचा अमरावती विद्यापीठाच्या सिनेटच्या बैठकीशी संबंध नाही याची आम्हाला जाणीव आहे.

२. अमरावती विद्यापीठाच्या संगणक विभागात काम करणा-या श्री सुशीलकुमार काळमेघ व कु. स्वाती च. मांडले या दोन्ही अधिव्याख्यात्यांची निवड विद्यापीठ कायद्याने रचित केलेल्या "नियमित निवड समिती" च्या माध्यमातून झालेली असतांना सुध्दा त्यांची पुन्हा "स्थानिक निवड समिती" मार्फत निवड करण्यात आली.वस्तुतः नियमित निवड झाली त्यावेळीच परिनियमांनी विहित केलेली पात्रता ते पूर्ण करीत होते. तरीही त्यांना अल्पकालीन नेमणुका देण्यात आल्या. विद्यापीठामध्ये यापूर्वी असा प्रकार कधीही घडला नव्हता.

३. महाराष्ट्र शासनाच्या २२ डिसेंबर १९९५ च्या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद ७ (अ) मध्ये "नेट/सेट परीक्षा उत्तीर्ण करण्याची दिनांक ३१ मार्च १९९६ ची मुदत या आदेशाद्वारे काढून टाकण्यात येत आहे". असे स्पष्टपणे नमुद केले असतांना सुध्दा आणि याच शासननिर्णयाच्या परिच्छेद ७ (क) मध्ये "नेट/सेट परीक्षा उत्तीर्ण नाही या कारणास्तव अशा अधिव्याख्यात्यांना सेवेतून कमी करण्यात येवू नये" असे स्पष्टपणे नमुद असतांना सुध्दा मुळात "परिनियमांनी विहित केलेली विधिवत पात्रता" असणा-या या दोन अधिव्याख्यात्यांना देण्यात आलेल्या अल्पकालीन नेमणुकांचे आदेश न बदलविल्यामुळे त्यांना सेवामुक्त व्हावे लागले.

४. वारंवार लक्षात आणून देवून सुध्दा विद्यापीठ प्रशासनाने अल्पकालीन नेमणुकांच्या जागी नियमित नेमणुकीचे आदेश निर्गमित केले नाहीत. संलग्न महाविद्यालयातून काम करणा-या शेकडो शिक्षकांना २२ डिसेंबर १९९५ च्या शासन निर्णयाप्रमाणे 'नेट/सेट' च्या परिनियमबाह्य अटीमुळे होणा-या/ होवू शकणा-या सेवामुक्ती पासून वाचविणारे आदेश विद्यापीठाने निर्गमित केलेले असतांनाच खुद्द आपल्याच सेवेतील या दोन अधिव्याख्यात्यांना मात्र या सुविधेपासून वंचित ठेवून विद्यापीठ प्रशासनाने अक्षम्य भेदभाव केलेला आहे.

५. विद्यापीठ व महाविद्यालयीन न्यायाधिकरणाने Appeal No. A-2/1996 and Appeal No. A-4/1996 या प्रकरणांत या दोनही अधिव्याख्यात्यांच्या बाजूने निर्णय दिलेला असतांना अजूनही त्यांना त्यांच्या पदावर पुनर्नियुक्त न करण्याच्या अमरावती विद्यापीठाच्या निर्णयाचा तीव्र निषेध करण्यात येत आहे.

६. विनंती - वर परिच्छेद ५ मध्ये नमुद केलेल्या प्रकरणांत मा. न्यायाधिकरणाच्या निर्णयाची तत्परतेने अम्मलबजावणी करावी अशी आमची मागणी आहे.

आपला विनित

प्रा. ई.एच. कठाळे

सचिव, नुटा.

निवेदनाची प्रतिलिपी-

अमरावती विद्यापीठ सिनेटच्या सर्व सन्माननीय सदस्यांना समादराने उचित कारवाईसाठी अग्रेषित.

घेवून या दोन प्रकरणात ते कीती चुकीच्या मार्गावर आहेत हे त्यांना समजावून सांगितले पण त्यांनी कोणतीही कारवाई केली नाही. ३० एप्रिलला हे दोनही शिक्षक सेवेतून आपोआप बाहेर फेकले गेले. ३० एप्रिल १९९६ रोजी कुलगुरुंना दुसरे एक पत्र लिहून (सहपत्र : दोन) मी त्यांची माहिती किती चुकीची आहे हे पुढील शब्दात त्यांच्या लक्षात आणून दिले :-

“आपणाशी झालेल्या चर्चेच्या वेळी या दोनही प्रकरणामध्ये आपणास अत्यंत चुकीची माहिती देण्यात आल्याचे स्पष्टपणे दिसून आले. अकारण देण्यात आलेले अल्पकालीन व खंडित नेमणुकांचे आदेश रद्द करून नियमित नेमणुकांचे आदेश निर्गमित केल्यास अशी अनेक प्रकरणे पुढे येतील (पॅडोराज बॉक्स) ही आपणास देण्यात आलेली माहिती पूर्णपणे चुकीची आहे हे मी आपल्या लक्षात आणून दिले. अशा प्रकारची विद्यापीठामध्ये ही दोनच प्रकरणे आहेत हेही मी आपल्या लक्षात आणून दिले.”

यांच पत्रात मी त्यांना असेही लिहिले होते की “वरील दोनही प्रकरणामध्ये आरक्षणाच्या बाबतीत आपणास देण्यात आलेली माहिती सुद्धा संपूर्णपणे चुकीची आहे, याबाबत मी खात्री करून घेतलेली आहे. वृत्तपत्रामध्ये ११ जुलै १९९४ या तारखेची अमरावती विद्यापीठाने जी जाहिरात प्रसिद्ध केली होती त्याप्रमाणे एक जागा “खुली” व एक जागा “राखीव” जाहीर करण्यात आली होती. उपरोक्त दोन शिक्षकांपैकी एकाला खुल्या जागेवर व दुसऱ्याला ज्या संवर्गासाठी जागा राखीव होती त्या संवर्गातील तो असल्याची खात्री करून घेतल्यानंतरच विद्यापीठाने नेमणूका दिल्या आहेत. नियमित निवड समितीकडून निवड झाल्यावर बेकायदेशीररित्या अल्पकालीन नेमणूक, त्यानंतर बेकायदेशीर अल्पकालीन सेवाखंड, त्यानंतर “नियमित निवड समिती”ने ज्यांची निवड केली त्यांची “स्थानिक निवड समितीमार्फत पुढच्या वर्षी पुन्हा निवड” व त्यानंतर पुन्हा अल्पकालीन नेमणूक, व त्यानंतर पुन्हा त्यांची सेवा खंडित करणे व एकदा ३० एप्रिलला त्यांना सेवेतून बाहेर धकावले की मूळ आरक्षण बदलवून जाहिरात देण्याच्या प्रकारातील गांभीर्य आपल्या लक्षात येणार नाही असे नाही.”

१३. २० वर्षांपूर्वी नागपूर विद्यापीठाचे तत्कालीन कुलगुरु यांनी ज्या जिद्दाळ्याने अशाच प्रकरणात कृती केली होती त्याची माहिती मी याच पत्रात (सहपत्र दोन) पुढील शब्दात नमूद केली होती “१९७५-७६ साली मंगरूळपीर येथील सहा शिक्षकांना अल्पकालीन नेमणूका देऊन वर्षाखेरीस सेवामुक्त करण्याचा महाविद्यालय व्यवस्थापनाचा आदेश दुरुस्त करावा म्हणून नागपूर विद्यापीठाचे तत्कालीन मा. कुलगुरु डॉ.दे.य.गोहोकार हे स्वतः मुद्दाम मंगरूळपीर मुक्कामी आले होते. (संघटनेचा अध्यक्ष म्हणून मी स्वतः त्यावेळी हजर होते) व ते सेवामुक्तीचे आदेश व्यवस्थापनाला दुरुस्त करण्यास त्यांनी सांगितले होते, याची आज तीव्रतेने आठवण झाल्याशिवाय रहात नाही. २ मे, १९७५ च्या पत्रान्वये तत्कालीन कुलगुरुंनी सत्राच्या शेवटापर्यंत अल्पकालीन नेमणूकांचे तात्पुरते आदेश मागे घेवून नियमित नेमणूकांचे आदेश काढण्याविषयी व्यवस्थापनाला कळविले होते व व्यवस्थापनाने १२ मे, १९७५ च्या पत्रान्वये कार्यपालन अहवाल विद्यापीठाला पाठविला होता. इथे तर खुद्द कुलगुरुच अल्पकालीन नेमणूका देण्याच्या उद्योगधंदाला

पाठविले आहेत.” पत्राच्या शेवटी कुलगुरुंच्या कृतीचा निषेध मी पुढील शब्दात नोंदविला :-

“शिक्षकांच्या सेवाशर्तीमध्ये गेल्या २० वर्षात बरेच अनुकूल बदल होवूनसुद्धा नियमित निवड झाल्यानंतरही खुद्द विद्यापीठात अल्पकालीन नेमणूका देण्याचा गेल्या २० वर्षात नागपूर व अमरावती विद्यापीठात यापूर्वी कधीहि न घडलेला प्रकार आमच्या विद्यापीठात घडतो व सुरू रहातो याचे कारण कुलगुरु हे महत्वपूर्ण पद धारण करणाऱ्या व्यक्तीची प्रतिकूल मानसिकता याशिवाय दुसरे काय असू शकते? संदर्भ १ व २ मध्ये नमूद केलेल्या शिक्षकांच्या प्रकरणात अल्पकालीन व खंडित सेवेच्या नेमणूक पत्राऐवजी नियमित नेमणूकांचे आदेश निर्गमित करण्यास नकार देण्याच्या निर्णयाचा करावा तेवढा निषेध थोडाच आहे.”

१४. सहपत्र एक व सहपत्र दोन वर नमूद केलेल्या माझ्या ११ एप्रिल व ३० एप्रिल १९९६ च्या पत्रांना ३ मे १९९६ रोजी (सहपत्र : तीन) कुलगुरुंनी कुलसचिवाच्या मार्फत उत्तर दिले. “I am directed to acknowledge receipt of your letters dated the 11th April and 30th April, 1996 addressed to Hon'ble Vice Chancellor of the university.” अशी आपल्या पत्राची सुरुवात करून कुलसचिवांनी विद्यापीठाच्या या प्रकरणातील मूळ निर्णयामध्ये कोणताही बदल करण्याची आवश्यकता नाही हा कुलगुरुंच्या निर्णय पुढील शब्दात मला कळविला :- “the Vice Chancellor has given the decision "that there is no justification for revoking the earlier decision of the appointing authority" as these two candidates did not fulfil the qualifications as per the advertisement.”

जाहिरातीमध्ये नमूद केलेली नेटसेटची पात्रता तो पूर्ण करित नाही म्हणून विद्यापीठाचा निर्णय आपण बदलणार नाही हा शुद्ध अट्टाहासाचाच प्रकार होता. २२ डिसेंबर १९९६ च्या शासन निर्णयानंतर व्यवस्थापन परिषदेच्या व सिनेटच्या आग्रही भूमिकेनंतर संलग्न महाविद्यालयातील शिक्षकापुरती ही अट्टाहासाची भूमिका कुलगुरुंनी सोडून दिली होती पण त्यांच्या या राजहट्टापुढे खुद्द विद्यापीठातीलच हे दोन शिक्षक हकनाक बळी जात होते.

३० एप्रिलच्या पत्रामध्ये मी कुलगुरुंना स्पष्टच असे लिहिले होते की “इतर उपाययोजनांचा विचार न करता आपल्या न्यायबुद्धीवर व निर्णय शक्तीवर विश्वास ठेवून वाट पहाण्याचा सल्ला मी या दोन शिक्षकांना दिला ही माझी मोठीच चूक झाली असे मला वाटत आहे. कारण ११ एप्रिल १९९६ च्या पत्रानंतर व आपणाशी प्रत्यक्ष चर्चा झाल्यानंतर आज ३० तारखेपावेतो कोणतीही कारवाई यासंदर्भात झाल्याचे त्या शिक्षकांना कळविण्यात आले नाही.” आता मात्र न्यायाधिकरणासमोर जाण्याशिवाय या दोनही शिक्षकांना दुसरा कोणताही पर्याय उरला नव्हता व त्याप्रमाणे या दोनही शिक्षकांनी न्यायाधिकरणापुढे दावे दाखल केले.

१५. २० जून १९९६ च्या व्यवस्थापन परिषदेच्या बैठकीमध्ये एकमताने ठराव (सहपत्र : चार) करून विद्यापीठ प्रशासनाला चुकीच्या मार्गावरून परावृत्त करण्याचा प्रयत्न सुद्धा कुलगुरुंच्या हट्टवादी भूमिकेमुळे अयशस्वी झाला. दरम्यानच्या काळात न्यायाधिकरणाच्या मा. पिठासीन अधिकाऱ्यांनी या दोनही जागा भरण्यावर मनाई हुकूम दिला. पुढे २८ जून १९९६ च्या व्यवस्थापन परिषदेपुढे मा. पिठासीन अधिकाऱ्यांचे हे अंतरिम आदेश ठेवण्यात आले असता व्यवस्थापन परिषदेने चार लहानलहान परिच्छेद असलेला एक निर्णय (सहपत्र : सहा) घेतला. व्यवस्थापन परिषदेसमोर हे एकएका ओळीचे चार परिच्छेद टंकलिखित होवून आले त्याच्या प्रती प्रत्येकाच्या समोर ठेवण्यात आल्या. कुलगुरुंनी त्या वाचून दाखविल्या व क्रमांक १४७ या विषयाचे कार्यवृत्त कायम करण्यात आले. कुलगुरुंनी परिच्छेद १, २ व ३ ला आपण मतभिन्नता नोंदवित आहोत असे सांगितले “मा. पीठासीन अधिकाऱ्यांनी दिलेल्या अंतरिम आदेशानुसार या दोन जागा भरण्याची कृती स्थगित करण्यात यावी.” या परिच्छेदाला सुद्धा त्यांनी आपली मतभिन्नता नोंदवावी याचे आम्हाला आश्चर्य वाटले. व्यवस्थापन परिषदेत आम्हा सर्वासमक्ष टंकलिखित होवून आलेल्या त्या चार परिच्छेदाच्या खाली स्वदस्तुरात १, २ व ३ ला आपली मतभिन्नता नोंदवून व तसे व्यवस्थापन परिषदेला सांगून समोरचा कागद त्यांनी पुनर्टकलेखनासाठी टंकलेखकाकडे दिला.

१६. व्यवस्थापन परिषदेच्या या निर्णयाची या दोन शिक्षकांना काही मदत झाली तर पहावे म्हणून मी त्या निर्णयाची अधिप्रमाणीत प्रत मिळण्याबद्दल ४ जुलै ९६ रोजी एक पत्र (सहपत्र : सात) लिहून मागणी केली. या पत्रामध्ये मी कुलगुरुंना असे लिहिले होते की :-

सहपत्र : दहा

Amravati University Amravati - 444 602 :
(Maharashtra)

PHONE : 662358 662249 : GRAM : AMUNI : FAX : 0721-662135

No.P-100/96/329 dt. 14.11.96

As per the discussion with Hon'ble Vice-Chancellor and Shri Kathale, Secretary NUTA and four others and the representation submitted by them dated 14.11.1996, the Hon'ble Vice-chancellor directed to inform that since the case of Shri Sushilkumar Kalmegh and Ku. Swati mandle being pending with the Hon'ble High Court of Judicature Bombay, Nagpur Bench, Nagpur, decision in this regard cannot be taken at this stage.

Sd/- Registrar

To,

Prof. E.H.Kathale,

Secretary,

Nagpur University Teachers' Association.

“व्यवस्थापन परिषदेच्या २८ जून १९९६ च्या बैठकीमध्ये “विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन न्यायाधिकरणाचे आदेश” या विषयावर “श्री काळमेघ व कु.मांडले” या प्रकरणी व्यवस्थापन परिषदेने घेतलेला निर्णय त्याचवेळी टंकलिखित करून वाचून कायम करण्यात आला होता. सदरहू निर्णयाची अधिप्रमाणित प्रत मिळावी अशी विनंती करण्यासाठी हे पत्र लिहित आहे.

या विषयाचे कार्यवृत्ताचा अंतिम मसुदा टंकलिखित करून वाचून सभेतच कायम करण्यात आल्यामुळे सभेनंतर त्यात कोणताही बदल कोणत्याही स्तरावर केला जाणार नाही याची काळजी घेणे आवश्यक आहे असे मला वाटते. व्यवस्थापन परिषदेने किंवा विव्दत् परिषदेने घेतलेले निर्णय सभा संपल्यानंतर बाहेर बदलविले जातात याविषयी मी १५ मार्च १९९६ च्या पत्रान्वये आपणाकडे यापूर्वीच तक्रार केलेली आहे. उपरोक्त विषयावरील कार्यवृत्ताच्या बाबतीत असे होणार नाही याची आपण काळजी घ्यावी अशी आपणास विनंती करीत आहे.”

दुसऱ्या दिवशी ५ जुलै ९६ रोजी अधिप्रमाणीत प्रत (सहपत्र : पाच) आम्हाला मिळाली खरी पण ती या विषयीच्या कार्यवृत्ताची प्रमाणित प्रत नव्हती “१,२,३” यातील “१” गाळून टाकण्यात आला होता. त्यावर व्यवस्थापन परिषदेमध्ये काय झाले ते सहपत्र आठ मध्ये नमूद आहे.

१७. ८ ऑक्टोबर १९९६ रोजी महाराष्ट्र विद्यापीठ कायद्याच्या कलम ५८ अन्वये नेमण्यात आलेल्या मा. विद्यापीठ व महाविद्यालयीन न्यायाधिकरणाने Appeal No. A-2/1996 and Appeal No. A-4/1996 या प्रकरणात दिनांक ८ ऑक्टोबर १९९६ रोजी या दोनही अधिव्याख्यात्यांच्या बाजूने “ The Respondents shall forthwith issue orders of reinstatement and continuation in favour

of appellants accordingly.” असा निर्णय दिल्यानंतर सुद्धा कुलगुरुंनी या निर्णयाची अंमलबजावणी केली नाही किंवा तो निर्णय व्यवस्थापन परिषदेसमोर ठेवला नाही “विद्यापीठ व महाविद्यालयीन न्यायाधिकरणाच्या मा. पीठासीन अधिका-यांच्या समोर किंवा मा. उच्च न्यायालयापुढे हे प्रकरण उपस्थित झाल्यास विद्यापीठाच्या पॅनेलवरील कोणत्याही विधिज्ञांकडे हे प्रकरण सोपवू नये, तसेच या प्रकरणासाठी होणारा कोणताही खर्च हा विद्यापीठाच्या निधीतून करता कामा नये आणि हा निर्णय घेण्यास जबाबदार असणा-या अधिका-यांनी व्यक्तीशः हा खर्च करावा. करण्यात आलेल्या अशा खर्चाच्या स्वतंत्रपणे नोंदी ठेवाव्या, जेणे करून विद्यापीठाच्या निधीतून हा खर्च करण्यात आलेला नाही याची पडताळणी करणे शक्य होईल”. असा निर्णय Accounts Code च्या Chapter-2 मधील परिच्छेद १ अन्वये असलेल्या अधिकारांचा वापर करून व्यवस्थापन परिषदेने दिनांक २० जून १९९६ रोजी यापूर्वीच घेतलेला आहे,” याची माहिती असतांना कुलगुरुंनी प्रकरण उच्च न्यायालयात नेण्याचा निर्णय घेतला.

१८. नेटसेटबाबतचा शासनाचा निर्णय मानत नाही, व्यवस्थापन परिषदेचा निर्णय मानत नाही, न्यायाधिकरणाचा निर्णय मानित नाही या दुराग्रही भूमिकेमुळे दिनांक १४ नोव्हेंबरच्या सिनेट बैठकीवर मोर्चा नेण्याची दुर्दैवी परिस्थिती शिक्षकांवर ओढवली. सचिव प्रा. एकनाथ कटाळे यांच्या नेतृत्वाखालील शिष्टमंडळाने कुलगुरुंची भेट घेवून त्यांना निवेदन (सहपत्र : नऊ) दिले. या शिष्टमंडळाला जे उत्तर विद्यापीठाने दिले ते सहपत्र दहा म्हणून सोबत दिले आहे.

१४ नोव्हेंबरच्या बैठकीमध्ये मी मांडलेल्या स्थगन प्रस्तावाला (सहपत्र : अकरा) प्रा. शशी चौधरी यांनी अनुमोदन दिले. २-३ तासांच्या चर्चेनंतर

सहपत्र : अकरा

प्रा.बी.टी.देशमुख यांनी दिनांक १४.११.१९९६ रोजी अमरावती विद्यापीठ सिनेटच्या बैठकीमध्ये परिणियम ४५ मध्ये अंतर्भूत असलेल्या नियम २८ च्या परिच्छेद १ च्या उपपरिच्छेद (ii) मधील तरतुदीनुसार मांडलेला

स्थगन प्रस्ताव

मा. महोदय,

परिनियम ४५ मध्ये अंतर्भूत असलेल्या नियम २८ च्या परिच्छेद १ च्या उपपरिच्छेद (ii) मधील तरतुदीनुसार मी पुढील प्रस्ताव मांडत आहे. :-

प्रस्ताव

“ज्याअर्थी श्री सुशीलकुमार काळमेघ व कु. स्वाती च. मांडले या अमरावती विद्यापीठाच्या संगणक विभागात काम करणा-या दोन्ही अधिव्याख्यात्यांची निवड विद्यापीठ कायद्याने रचीत केलेल्या “नियमीत निवड समिती” च्या माध्यमातून झालेली होती आणि असे असतांनासुद्धा त्यांची पुन्हा “स्थानिक निवड समिती” मार्फत निवड करण्यात आली.वस्तुतः नियमित निवड झाली त्यावेळीच परिणियमांनी विहित केलेली पात्रता ते पूर्ण करीत होते. तरीही त्यांना अल्पकालीन नेमणुका देण्यात आल्या. विद्यापीठामध्ये यापूर्वी असा प्रकार कधीही घडला नव्हता आणि;

ज्याअर्थी महाराष्ट्र शासनाच्या २२ डिसेंबर १९९५ च्या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद ७ (अ) मध्ये “नेट/सेट परिक्षा उत्तीर्ण करण्याची दिनांक ३१ मार्च १९९६ ची मुदत या आदेशाद्वारे काढून टाकण्यात येत आहे”. असे नमूद केले असतांनासुद्धा आणि याच शासननिर्णयाच्या परिच्छेद ७ (क) मध्ये “नेट/सेट परिक्षा उत्तीर्ण नाही या कारणास्तव अशा अधिव्याख्यात्यांना सेवेतून कमी करण्यात येवू नये” असे स्पष्टपणे नमूद असतांना सुद्धा मुळात “परिनियमांनी विहित केलेली विधिवत पात्रता” असणा-या या दोन अधिव्याख्यात्यांना देण्यात आलेल्या अल्पकालीन नेमणुकांचे आदेश न बदलविल्यामुळे त्यांना सेवामुक्त व्हावे लागले. वारंवार लक्षात आणून देवूनसुद्धा विद्यापीठ प्रशासनाने अल्पकालीन नेमणुकांच्या जागी नियमीत नेमणुकीचे आदेश निर्गमित केले नाहीत आणि;

ज्याअर्थी संलग्न महाविद्यालयातून काम करणा-या शेकडो शिक्षकांना २२ डिसेंबर १९९५ च्या शासन निर्णयाप्रमाणे “नेट/सेट” च्या परिणियमबाहय अटीमुळे होणा-या/ होवू शकणा-या सेवामुक्तीपासून वाचविणारे आदेश विद्यापीठाने निर्गमित केलेले असतांनाच खुद्द आपल्याच सेवेतील या दोन अधिव्याख्यात्यांना मात्र या सुविधेपासून वंचीत ठेवून विद्यापीठ प्रशासनाने अक्षय्य भेद भाव केलेला आहे आणि;

ज्याअर्थी महाराष्ट्र विद्यापीठ कायद्याच्या कलम ५८ अन्वये नेमण्यात आलेल्या मा. विद्यापीठ व महाविद्यालयीन न्यायाधिकरणाने Appeal No. A-2/1996 and Appeal No. A-4/1996 या प्रकरणात दिनांक ८ ऑक्टोबर १९९६ रोजी या दोनही अधिव्याख्यात्यांच्या बाजूने “ The Respondents shall forthwith issue orders of reinstatement and continuation in favour of appellants accordingly.” असा निर्णय दिलेला असतांना अजूनही त्यांना त्यांच्या पदावर पुनर्नियुक्त न करण्याचा निर्णय न्यायालयाचा अवमान करणारा व न्यायव्यवस्थेचा अधिक्षेप करणारा व त्यामुळेच निषेधाई आहे आणि;

ज्याअर्थी “विद्यापीठ व महाविद्यालयीन न्यायाधिकरणाच्या मा. पीठासीन अधिका-यांच्या समोर किंवा मा. उच्च न्यायालयापुढे हे प्रकरण उपस्थित झाल्यास विद्यापीठाच्या पॅनेलवरील कोणत्याही विधिज्ञांकडे हे प्रकरण सोपवू नये, तसेच या प्रकरणासाठी होणारा कोणताही खर्च हा विद्यापीठाच्या निधीतून करता कामा नये आणि हा निर्णय घेण्यास जबाबदार असणा-या अधिका-यांनी व्यक्तीशः हा खर्च करावा. करण्यात आलेल्या अशा खर्चाच्या स्वतंत्रपणे नोंदी ठेवाव्या, जेणे करून विद्यापीठाच्या निधीतून हा खर्च करण्यात आलेला नाही याची पडताळणी करणे शक्य होईल”. असा निर्णय Accounts Code च्या Chapter-2 मधील परिच्छेद १ अन्वये असलेल्या अधिकारांचा वापर करून व्यवस्थापन परिषदेने दिनांक २० जून १९९६ रोजी यापूर्वीच घेतलेला आहे, तसेच अंदाजपत्रकीय तरतुदी मान्य करण्याच्या महाराष्ट्र विद्यापीठ कायद्याच्या कलम २५ (१) अन्वये प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून व्यवस्थापन परिषदेच्या भुमिकेला ही सभा ठामपणे आपला पाठींबा व्यक्त करीत आहे. आणि;

ज्याअर्थी अत्यंत चुकीच्या निर्णयापोटी न्यायालयाचा अवमान करण्याचा खटला दाखल होण्याची अभुतपूर्व अशी नामुक्तीची स्थिती विद्यापीठावर आलेली आहे व दरदिवसाला काहीशे रुपये दंड भरण्याची नामुक्तीची स्थिती येण्याची शक्यता निर्माण झालेली आहे.

त्याअर्थी या सभागृहाची बैठक आता स्थगित करण्यात येत आहे.

१४.११.१९९६

सुचक :- प्रा.बी.टी.देशमुख
अनुमोदक :- प्रा.शशी चौधरी

a) he is holding or has held a judicial office not lower in rank than that of District judge

(b) he has practised as an advocate for not less than ten years.

(c) he is holding or has held an office not lower in rank than that of Deputy Secretary to Government, Deputy Commissioner of labour or Joint Director of Education in the state or.

(d) he is or has been a principal of an affiliated College or Recognised institution for not less than five year"

वर उद्युत केलेल्या कलम ४२ अ च्या तिसऱ्या परिच्छेद (बी), (सी) आणि (डी) मध्ये करण्यात आलेल्या तरतुदीमुळे या साऱ्या दुरुस्ती विधेयकाच्या हेतूवर पाणी फिरवले असून सारे शेत कुंपणानेच खावून टाकावे तसे हे सारे विधेयक या तीन बारक्या उपपरिच्छेदांनी उध्वस्त केले आहे. व म्हणून ते गाळून टाकण्यांत यावेत अशी आम्ही विनंती करतो.

कलम ४२ अ च्या परिच्छेद ३ मधील उपपरिच्छेद (बी), (सी), (डी) कां म्हणून गाळावे?

१) महाराष्ट्रातील महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांकरिता अशा प्रकारचे न्यायाधिकरण प्रथमच प्रस्थापित होत आहे. तेव्हा ती जागा भूषविणारी व्यक्ती न्यायदानाच्या कामाशी न्यायिक पद (Judicial office) धारणेच्या नात्याने संबंधित अशीच असावी हेच तर्कशुद्ध व सुसंगत होय. कोणत्याही परिस्थितीत १० वर्षांचा वकिलीच्या व्यवसायाचा अनुभव असलेला इसम किंवा ५ वर्षे प्राचार्यपदाचा अनुभव असलेला इसम किंवा जेष्ठ अधिकारी यांची तुलना "जिल्हा न्यायाधिकापेक्षा कमी दर्जाचे नाही" असे न्यायिक पद भूषविलेल्या किंवा भूषवित असलेल्या न्यायाधिकाशी होवू शकत नाही.

२) याच विधेयकातील कलम ४२ क मध्ये "या न्यायाधिकरणाला १९०८ च्या सिव्हिल प्रोसिजर कोडप्रमाणे न्यायालयाला जसे अधिकार असतात तसे अधिकार राहतील." अशी तरतूद केली आहे. इतकेच नव्हे तर आपली कार्यपद्धती ठरविण्याचा अधिकार सुद्धा या न्यायाधिकरणालाच देण्यांत आला आहे. विधेयकातील कलम ४२ ई मध्ये "या न्यायाधिकरणांनी अपीलावर दिलेले निकाल अंतिम असतील व त्या निकालाच्या बाबतीत दुसऱ्या कोणत्याही न्यायालयांतच अपील किंवा अन्य कारवाई करता येणार नाही" अशी तरतूद केलेली आहे. या तरतुदीमुळे तर हे पद भूषविणारी व्यक्ती ही न्यायदानाच्या कामकाजाशी न्यायधीश या नात्याने संबंधित असलेली असावी. निःपक्षपातीपणे काम करू शकणारी असावी. वकील प्राचार्य किंवा जेष्ठ अधिकारी यांना हे पद धारण करण्यास पात्र ठरविणे हे न्यायाधिकरणाच्या संकल्पनेशी संपूर्णपणे विसंगत होय.

३) एखादा शिक्षक आपले काम नीट करित नसेल, त्याच्या हातून गैरवर्तणूक घडलेली असेल, आपले काम करण्यास तो सक्षम नसेल तर ते चौकशीअंती योग्य आहे असे ठरविण्याचा अधिकार जसा या न्यायाधिकरणाला आहे तसेच संचालक मंडळाला सुद्धा दोषी ठरविण्याचा अधिकार त्याला आहे. तसेच अपील दाखल झाल्यापासून तीन महिन्यांच्या आंत त्याने प्रकरण निकालात काढले पाहिजे असे बंधनसुद्धा घालून देण्यात आलेले आहे. अशा स्थितीत न्यायदानाच्या कामाचा उरक असलेला निःपक्षपाती इसम तेथे असावा हेच उचित होय.

४) आजही महाराष्ट्रातील विद्यापीठांमध्ये ज्या तरतुदी अस्तित्वात आहेत, त्यानुसार अनेक ठिकाणी हे काम न्यायाधिशपद भूषविलेल्या व्यक्तीकडेच असलेले बहुशः दिसून येईल. शिवाजी विद्यापीठातील शिक्षकांच्या सेवामुक्ती बाबतच्या नियमामध्ये म्हटलेले आहे.

" " In such a case the teacher concerned shall be given in writing a statement of the charges made against him and then the enquiry will be made by a committee which shall consist of - 1) Nominee of the teacher 2) Nominee of the institution and 3) Nominee of the University not connected with any of its bodies and preferably a retired member of the judiciary of the status of a district judge ' ' (Statute 177-(8) of Shivaji University, Kolhapur)

मराठवाड्यामध्ये विद्यापीठाचा प्रतिनिधी हा शक्यतोवर उच्च न्यायालयाच्या न्यायाधिशपदाच्या पात्रतेचा असावा असे म्हटले आहे. नागपूर विद्यापीठामध्ये शिक्षक तक्रार निवारण समितीचे अध्यक्षपद आजही उच्च न्यायालयाचे एक सन्माननीय सेवानिवृत्त न्यायाधीश भूषवित आहेत. अशा

परिस्थितीत कायद्याने न्यायाधिकरण निर्माण होत असतांना मात्र "जिल्हा न्यायाधिशपेक्षा कनिष्ठ नाही असे न्यायिक पद धारण केलेल्या किंवा करीत असलेल्या व्यक्तीच्या" बरोबरीत वकील, जेष्ठ अधिकारी व प्राचार्य यांनाही आपणून बसविणाऱ्या या तरतुदीमुळे शिक्षकांना जबरदस्त धक्का बसला असल्यास व त्याच्यामध्ये खळबळ उडालेली असल्यास नवल नाही.

५) इतरत्र संबंध देशभर याबाबत जे कायदे केले जात आहेत त्याकडे नजर टाकल्यास हे सहज लक्षांत येते की हे काम निवृत्त किंवा पदासीन न्यायाधिकाऱ्यांच्याकडेच बहुधा सोपविले जाते. दिल्ली या केंद्रशासित प्रदेशामध्ये विद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षकांच्या सेवाशर्ती विषयीचा जो कायदा संसदेने १९७३ मध्ये केला त्याच्या कलम ११ मध्ये असे म्हटले आहे की :-

" " Tribunal - (1) The Administrator shall by notification constitute a tribunal to be known as the "Delhi School Tribunal" Consisting of one person.

Provided that no person shall be so appointed unless he has held office as a District Judge or any equivalent judicial office ' ' (Sub section (1) of section 11 of Delhi School Education Act of 1973 Act. No. 18 of 1973)

६) खुद्द महाराष्ट्र शासनानेसुद्धा हे तत्त्व अनेकदा मान्य केल्याचे उल्लेख कागदोपत्री नमूद असलेले दिसून येतात. १९७४ च्या सप्टेंबर महिन्यात महाराष्ट्र शासनाच्या वतीने मा. शिक्षण मंत्र्यांनी विधान परिषदेमध्ये महाराष्ट्र शिक्षण कायद्याचे जे विधेयक (L.C. Bill No. XII of 1974) सादर केले होते त्याच्या कलम ११४ मध्ये म्हटले आहे :-

" " 114 (1) The Director shall by notification in the official Gazette, constitute a Tribunal to be known as the "School Tribunal" consisting of one person,

provided that no person shall be so appointed unless he has held office not below the rank of civil judge (Senior Division) or any equivalent or higher judicial office "

हे विधेयक नंतर मागे घेण्यात आले हा भाग वेगळा. अशा स्थितीत महाविद्यालयीन शिक्षकांसाठी न्यायाधिकरण उपलब्ध करून देणारे विधेयक मांडतांना न्यायाधिकाऱ्यांच्या पंगतीला वकील आणि पक्षकार मंडळी बसलेली पाहून महाविद्यालयीन शिक्षकांमध्ये संशयाचे वातावरण निर्माण झाले तर त्याबद्दल त्यांना दोष देता येणार नाही.

७) फार जास्त माणसांची गरज आहे व तेवढ्या प्रमाणांत न्यायाधीश उपलब्ध होणार नाहीत म्हणून इतरांना न्यायाधिकाऱ्यांच्या रांगेत नेऊन बसवावे लागले असेल असे म्हणावे तर तसेही नाही. कारण सुरुवातीला संबंध महाराष्ट्रामध्ये अशी ५ न्यायाधिकरणे स्थापन केली जाणार आहेत. (see para 1 of the Financial Memorandum attached to the Bill) म्हणजे संबंध महाराष्ट्रामध्ये जिल्हा न्यायाधिकापेक्षा कनिष्ठ नव्हे असे न्यायिक पद भूषविणारी किंवा भूषविलेली ५ माणसे सुद्धा या कामासाठी मिळणार नाहीत असे मानणे व तसे मानून पुढे चालणे चूक होईल.

प्रत्येक व्यवसायाचे काही स्थायीभाव असतात. न्यायाधीश तो कुणीही नेमलेला असो. वस्तुस्थिती व कायदा यांच्याशी इमानदार राहून तो कार्य करतो. वकील पक्षकारांशी, प्राचार्य व्यवस्थापकांशी व जेष्ठ सनदी नोकर शासनाशी प्रामाणिक राहून कार्य करतात. ढोबळ मानाने हे स्थिर झालेले स्थायीभाव आहेत. यांत कांही चूक आहे असे नाही किंवा याला अपवाद नसतील असेही म्हणण्याचे कारण नाही. सामान्य नियमांची बांधणी होत असतांना ती अपवादांच्या आधारावर होवू नये अशी शासनाला आग्रहाची विनंती आहे.

माननीय मुख्यमंत्री श्री.वसंतदादा पाटील व मा. शिक्षणमंत्री श्रीमती प्रतिभाताई पाटील यांनी ज्या आस्थेने व कळकळीने महाविद्यालयीन शिक्षकांशी बोलणी केलीत त्यामुळे शिक्षकांच्या मनामध्ये चर्चा व विचार विनिमयाने आपल्याला शासनाकडून योग्य तो न्याय मिळू शकतो ही भावना निर्माण झाली होती. ३० जूनच्या आंत या साऱ्या प्रश्नांचे निकाल लागतील अशी लेखी आश्वासनांची पूर्ती ३० जुलै येऊन ठेपला तरी होवू न शकल्यामुळे ही भावना आटट चालली असून मने क्षुब्ध होत आहेत. अशा स्थितीत आलेल्या या न्यायाधिकरणांच्या विद्यापीठ दुरुस्ती विधेयकातील या पात्रतेच्या विसंगत अटीमुळे निर्माण झालेले दूषित वातावरण (कलम ४२ (अ) च्या परिच्छेद ३ मधील उपपरिच्छेद (बी) (सी) व (डी) वगळून संपुष्टात आणावे अशी आम्ही मा. मुख्यमंत्र्यांना व शिक्षणमंत्र्यांना विनंती करतो.

भा. नृ. देशमुख

दिनांक २५.७.७७

अध्यक्ष, नागपूर विद्यापीठ शिक्षक संघ

MINUTES

of the General Body Meeting of
NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION
held at 12.00 noon on
SUNDAY, the 24th November, 1996 at
S. S. N. J. Mahavidyalaya, Deoli
Dist. Wardha.

The General Body of NUTA met in the hall of S. S. N. J. Mahavidyalaya, Deoli Dist. Wardha. at 12 noon on SUNDAY, the 24th November, 1996. Prof. B. T. Deshmukh, President was in the chair. The membership numbers of the members present at the meeting are as follows :-

0044, 0048, 0060, 0064, 0071, 0072, 0090, 0091, 0096, 0111, 0129, 0137, 0153, 0166, 0172, 0181, 0259, 0311, 0312, 0313, 0314, 0318, 0319, 0322, 0380, 0388, 0389, 0496, 0509, 0525, 0547, 0555, 0557, 0606, 0607, 0661, 0662, 0738, 0786, 0787, 0807, 0904, 0992, 1000, 1055, 1113, 1136, 1161, 1177, 1231, 1235, 1358, 1360, 1362, 1382, 1383, 1527, 1629, 1631, 1651, 1654, 1674, 1713, 1972, 2038, 2090, 2100, 2102, 2148, 2154, 2327, 2353, 2375, 2443, 2603, 2716, 2729, 2819, 2895, 2933, 2976, 2991, 3071, 3121, 3189, 3231, 3299, 3375.

ITEM NO. 203 :

CONFIRMATION OF MINUTES :

CONFIRMED the minutes of the General Body meeting of Nagpur University Teachers' Association held at 12.00 noon on Sunday, the 10th March 1996, Bharatiya Mahavidyalaya, Amravati.

Note :- copy of the minutes was circulated on page no.115 of 1996 NUTA Bulletin.

विषय क्रमांक २०३ अ :

प्रा.अरुण वडीतवार यांचे दुःखद निधनावहल शोकप्रस्ताव :

प्रा.अरुण वडीतवार यांचे दुःखद निधनावहल प्रा. एम.एन.अंधारे

सहपत्र : तेरा

अमरावती विद्यापीठ, अमरावती- ४४४ ६०२
(महाराष्ट्र)

दुरध्वनी : ६६२३५८, ६६२२४९ तार : अमुनि फॅक्स : ०७२१-६६२१३५

संदर्भ क्र. अवि/१/विधी/अ-२४९७/९६,
दि. १४.११.९६

प्रति,

अॅड. ए.पी.देशपांडे,

धंतोली, नागपूर.

विषय :- दि. २४.११.९६ ला उच्च न्यायालयात दाखल केलेल्या दाव्याबाबत.

महोदय,

विद्यापीठ आणि महाविद्यालय न्यायाधिकरणाने अपील क्र. २/९६ आणि ४/९६ मध्ये दिनांक ८.१०.९६ रोजी दिलेल्या निर्णयाच्या संदर्भात उच्च न्यायालयात दि. २४.१०.९६ ला दाखल करण्यात आलेला दावा मागे घेण्याचा निर्णय विद्यापीठाने घेतलेला आहे. या संदर्भात आपणास विनंती करण्यात येते की, सदर दावा उच्च न्यायालयातून काढून घेण्याची कार्यवाही तात्काळ करण्यात यावी ही विनंती.

आपला,

स्वा/- कुलसचिव,

अमरावती विद्यापीठ

यांनी मांडलेला पुढील शोकप्रस्ताव **सम्मत करण्यात आला :-**

नेवजाबाई हितकारिणी महाविद्यालय ब्रम्हपूरी जि. चंद्रपूर येथील रसायनशास्त्राचे प्राध्यापक अरुण वडीतवार यांचे दि. २७.१०.१९९६ ला हृदयविकाराच्या तीव्र झटक्याने आकस्मिक दुःखद निधन झाले. त्यांच्या रसायनशास्त्र शिकविण्याच्या शैलीमुळे व शांत स्वभावामुळे ते विद्यार्थ्यांमध्ये अतिशय प्रिय होते. प्रा.वडीतवार हे नुटाचे सक्रिय कार्यकर्ते होते व कॉलेज युनिट 'नुटा' चे सचिव होते. प्रा.वडीतवार यांच्या आकस्मिक निधनामुळे त्यांच्या कुटूंबीयांवर दुःखद प्रसंग आला आहे. त्यांच्या दुःखात ही सभा सहभागी असून त्यांना विनम्र श्रद्धांजली अर्पण करित आहे. ईश्वर त्यांच्या कुटूंबीयांना झालेले दुःख सहन करण्याची शक्ती देवो ही प्रार्थना.

विषय क्रमांक २०३ ब :

प्रा. अनंत गाडगीळ यांचे दुःखद निधनावहल शोकप्रस्ताव :

प्रा. अनंत गाडगीळ यांचे दुःखद निधनावहल प्रा. एकनाथ कठाळे

यांनी मांडलेला पुढील शोकप्रस्ताव **सम्मत करण्यात आला :-**

नागपूर येथील एस.एफ.एस. महाविद्यालयातील रसायनशास्त्राचे प्राध्यापक व नुटाचे माजी सहसचिव प्राध्यापक अनंत गाडगीळ यांचे दि. २१.१०.१९९६ रोजी दुःखद निधन झाले. त्यांच्या दुःखद निधनावहल नुटाची ही आमसभा तीव्र दुःख व्यक्त करित आहे.

विषय क्रमांक २०३ क :

प्रा. ए.एस. कदम यांचे दुःखद निधनावहल शोकप्रस्ताव :

प्रा. ए.एस. कदम यांचे दुःखद निधनावहल प्रा. डी.डी.सोमाणी

यांनी मांडलेला पुढील शोक प्रस्ताव **सम्मत करण्यात आला :-**

रा.आ.कॉलेज वाशिम येथील ग्रंथपाल श्री.अनिल शांताराम कदम यांचे अल्पशा आजाराने शुक्रवार दि. ८.३.९६ ला आकस्मिक निधन झाले. श्री कदम हे नुटाचे आजीव सदस्य होते. मृत्युवेळी त्यांचे वय ४८ वर्षाचे होते त्यांच्या निधनाने त्यांचे कुटूंबीयांवर कोसळलेल्या दुःखात नुटाची ही आमसभा सहभागी आहे. ईश्वर मृतात्म्यास शांती देवो अशी प्रार्थना ही सभा करित आहे.

शोक प्रस्ताव मांडणाऱ्या सदस्यांनी आपल्या भावना व्यक्त केल्या. अध्यक्षानी सुध्दा आपल्या भावना व्यक्त केल्या. सभेने दोन मिनीटे स्तब्ध उभे राहून दिवंगत सदस्यांना आपली आदरांजली वाहिली. सम्मत केलेल्या शोकप्रस्तावाची प्रत संघटनेच्या वतीने सचिव शोकाकूल कुटूंबीयांकडे पाठविलील असे अध्यक्षानी सांगितले.

महाविद्यालयीन व विद्यापीठीय शिक्षकांना रजा प्रवास सवलत लागू करणे

महाराष्ट्र विधानपरिषद : दुसरे अधिवेशन १९९६

मंगळवार, दिनांक ६ ऑगस्ट १९९६

रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकीत

प्रश्नोत्तराच्या दुसऱ्या यादीतील प्रश्न क्र. (९) ७६३३

(९) ७६३३ (१४.३.९६) सर्वश्री.बी.टी.देशमुख, व्ही.यु.डायगव्हाणे, पी.जी.दस्तुरकर, जयवंत ठाकरे, सुरेश पाटील : तारांकीत प्रश्न क्रमांक ४५२८ ला दिनांक १३ डिसेंबर १९९५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री पुढील गोष्टीचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाविद्यालयीन व विद्यापीठीय शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना रजा प्रवास सवलत लागू करण्याच्या विचाराधीन बाबीवरील शासनाचा विचार पूर्ण झालेला आहे काय;

(२) विचार पूर्ण झालेला असल्यास याबाबत शासनाने घेतलेल्या निर्णयाचे स्वरूप काय आहे;

(३) अद्यापही विचार पूर्ण झालेला नसल्यास याबाबत होणाऱ्या विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.दत्ता राणे (९.५.९६) : (१) नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) ही बाब अद्यापही शासनाच्या विचाराधीन आहे.

ITEM NO. 204 :**APPROVAL TO THE AUDITED STATEMENT.**

Considered and Approved the Audited Balance Sheet and Income and Expenditure Account of the Association for the year ended on 31st March, 1996

Notes : (i) The copy of the Audited Balance sheet and Income and Expenditure Account of the Association for the said Financial year was circulated on page 132 of 1996 NUTA Bulletin.

(ii) The Audited Balance sheet and Income and Expenditure Account were placed before the General Body by Prof. S.A.Tiwari, Treasurer, on behalf of the Executive Committee.

ITEM NO. 205 :**STATEMENT ON FIXED SECURITIES POSITION :**

Noted the Statement no.7 showing the position of the Fixed Securities of the Association as on 31st March 1996.

Note : statement no.7 regarding the fixed securities of the association as on 31st March 1996. was circulated on page 127 of 1996 NUTA Bulletin.

विषय क्रमांक : २०६

वर्गातील विद्यार्थी संख्येमध्ये वाढ

कार्यकारी मंडळाच्या वतीने प्रा.एकनाथ कठाळे यांनी मांडलेला पुढील प्रस्ताव मान्य करण्यात आला :-

“१९ जून १९९५ च्या शासन निर्णयाने वर्ग तुकडीतील विद्यार्थ्यांच्या संख्येमध्ये मोठ्या प्रमाणात वाढ करणारे आदेश निर्गमित करण्यात आले होते. त्यावर नुटाच्या आमसभेने रविवार, दिनांक १५ ऑक्टोबर १९९५ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये विषय क्रमांक १८५ अन्वये पुढील प्रमाणे ठराव मंजूर केला होता :-

सर्व स्तरावरील शिक्षकांना “रजा प्रवास सवलत” लागू करतांना भेदभावपूर्ण दिलेली वागणूक

महाराष्ट्र विधानपरिषद : तिसरे अधिवेशन १९९५
बुधवार, दिनांक १३ डिसेंबर १९९५

(१५) ४५२८ सर्वश्री.वी.टी.देशमुख, व्ही.यु.डायगव्हाणे, पी.जी.दस्तुकर, जयवंत ठाकरे, सुरेश पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक १३७२ ला दिनांक ९ ऑगस्ट १९९५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टीचा खुलासा करतील काय :-

१. खाजगी माध्यमिक शाळातील कर्मचाऱ्यांना रजाप्रवास सवलत लागू करण्याचा जो निर्णय शासनाने घेतला आहे त्याबाबतचे आदेश निर्गमित करण्यात आले आहेत काय व केंव्हा?

२. तसेच महाविद्यालयीन व विद्यापीठीय शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना रजा प्रवास सवलत लागू करण्याच्या विचाराधीन बाबीवरील शासनाचा विचार पूर्ण झालेला आहे काय?

३. असल्यास याबाबत शासनाने घेतलेल्या निर्णयाचे स्वरूप काय आहे ?

४. अद्यापहि विचार पूर्ण झालेला नसल्यास याबाबत होणाऱ्या विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर जोशी : १) नाही.

(२). नाही.

३) व ४) चार वर्षातून एकदा महाराष्ट्रात कोठेही जाण्यासाठी रजाप्रवास सवलत अकृषी विद्यापीठे व संलग्नीत महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांना तसेच खाजगी माध्यमिक शाळेतील कर्मचाऱ्यांना लागू करण्याच्या संदर्भात अधिक तपासणी करण्यात येत आहे.

“ज्याअर्थी महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च शिक्षण विभागाच्या दिनांक १९ जून १९९५ च्या एका शासननिर्णयाने कला, वाणिज्य व विज्ञान विद्याशाखेतील वर्ग तुकडीतील विद्यार्थ्यांच्या संख्येमध्ये फार मोठ्या प्रमाणावर वाढ करणारे आदेश निर्गमित केले आहेत;

आणि ज्याअर्थी महाराष्ट्र शासन व महाराष्ट्र प्राध्यापक संघ यांच्यामध्ये सर्व विद्यापीठांच्या मा. कुलगुरुंच्या उपस्थितीमध्ये व मा. मुख्यमंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली, दिनांक १५ जुलै १९७७ रोजी, झालेल्या बैठकीमध्ये उभयपक्षी स्वाक्षरीत झालेल्या मतैक्यपत्रामध्ये स्पष्टपणे पुढील प्रमाणे मतैक्याचा मुद्दा नमूद आहे :-

"Consensus No. 2 : Consensus reached in the discussion of the representatives of the Maharashtra Federation of University and College Teachers' Organisations with the Chief Minister of Maharashtra on 4th June, 1977 and subsequent meeting held on 8th July 1977.

Following were present on 4th June, 1977.

On Behalf of Government 1) Chief Minister in the Chair, 2) Minister for Education, 3) Minister of State for Education, 4) Secretary, Education and Youth Service Department, 5) Director of Higher Education and Youth Service Department, 6) Director of Higher Education, Maharashtra State Pune, 7) Deputy Secretary, Education and Youth Services Department.

Vice Chancellors Shri. D.Y. Gohokar, V.C. Nagpur University, Shri. D.A.Dabholkar, V.C. Poona University Shri. P.G.Patil, V.C. Shivaji University, Smt. Madhuriben Shah, V.C. S.N.D.T. Women University, Shri. Ram Joshi V.C. Bombay University.

On Behalf of M.F.U.C.T.O. 1. Shri. L.B. Keny President, & other Executive Committee Members 2. The discussions mainly centred round the four points and the detailed issues relating thereto, mentioned in the note circulated by the Education and Youth Service Department. While, pending further consideration of some of the aspects relating thereto, full consensus could not be reached on the point relating to "Work Load" consensus was reached on the remaining three points, namely "Size of a Class", "Vacation" and "Remuneration for Examination Work" and the same has been recorded below.

SIZE OF A CLASS : The existing stipulation of different Universities in regard to the maximum strength of students in a class (upto the first degree level) were noted. It

**Correction in
the copy of the Minutes
of the General Body Meeting of NUTA
No.CIM/1 Dated 1.12.1996**

copy of the Minutes of the General Body Meeting of NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS'ASSOCIATION held at 12.00 noon on SUNDAY, the 24th November,1996 at S. S. N. J. Mahavidyalaya, Deoli Dist. Wardha. is circulated in this NUTA Bulletin. If you propose to suggest any Correction to the Minutes it may be pointed out to the Secretary (**Prof.E.H.Kathale**, Secretary, NUTA, N-162 Reshim Bagh, Nagpur-440 009.) by letter within 10 days from the date of posting of this Bulletin.

It will not be possible for the Corrections received after the due date to be included in the List of Corrections for consideration.

Please send one copy of your amendment to Prof. B.T.Deshmukh, President NUTA, 3 Subodh Colony, Near Vidarbha Mahavidyalaya, Amravati-444 604.

- E.H.Kathale, Secretary, NUTA

was agreed in principle that a class of a large size, with more than 100 students, was not conducive to attainment of higher academic standards and that the size of a class will have to be progressively reduced to 60 students so as to improve the student-teacher ratio. As a first step towards the attainment of this ideal, it was agreed that the maximum strength of students in a class upto the first degree level of the new three-year degree course in college affiliated to the Bombay, Poona, Shivaji and S.N.D.T. Women's Universities should be 100 students, the University authorities may, however, in their discretion authorise the heads of Colleges to exceed this limit of 100 students by 10% (i.e. upto 110 students in a class). In exceptional cases, where there are compelling circumstances, the University authorities may permit admission of a few more students (in any case not more than five) in a class even in excess of 110.

So far as the Marathwada and Nagpur Universities are concerned, it was agreed that the status quo should be maintained (i.e. the maximum size of a class shall be 80 students with powers to the University authorities to allow, in their discretion, admission of students in excess of this limit)"

आणि; ज्याअर्थी नागपूर विद्यापीठाच्या अध्यादेश क्रमांक २० मध्ये (जो अमरावती विद्यापीठाला सुद्धा लागू आहे.) पुढील तरतूद स्पष्टपणे नमूद आहे :-

" Faculties of Arts, Social Sciences, Science and Commerce, the size of the theory class shall be increased to such extent that lectures shall be delivered to 80 students at a time with a provision for an extra of ten percent for leaving

off during the course of this session".

आणि; ज्याअर्थी १९ जून १९९५ च्या शासननिर्णयातील तरतुदी केवळ मतैक्यपत्राच्या विरुद्ध आहे असेच नव्हे तर गेल्या अनेक वर्षांपासून विद्यापीठात अस्तित्वात असलेल्या अध्यादेशाचा सुद्धा भंग करणाऱ्या आहेत, इतकेच नव्हे तर विदर्भात अस्तित्वात असलेल्या वर्ग खोल्यांचा आकार लक्षात न घेता विद्यार्थ्यांना वर्ग खोल्यामधून कोंवण्याचा हा प्रकार संपूर्णपणे अशैक्षणिक आहे. वर्गातील विद्यार्थी संख्येबाबत राष्ट्राच्या व महाराष्ट्राच्या पातळीवर स्थीर झालेल्या विचारांचा उघडउघड अधिक्षेप या शासननिर्णयाने केला आहे.

त्याअर्थी हे सभागृह हा शासननिर्णय तत्परतेने मागे घेण्यात यावा अशी मागणी करित आहे."

आमसभेने मंजूर केलेल्या या ठरावाची प्रत शासनाला पाठविण्यात आली होती. त्यानंतर शासनाने २२ फेब्रुवारी १९९६ रोजीच्या शासन निर्णयाने परस्पर विरोधी आदेश निर्गमित केल्याचे स्पष्टपणे दिसून येते. "प्रत्येक वर्गासाठी/अभ्यासक्रमासाठी विद्यापीठाने परिणियम अध्यादेश व इतर कायदेशीर पद्धतीने विद्यार्थी संख्या यापूर्वीच ठरविलेली आहे. त्यात वरील शासन निर्णयानुसार कोणताही बदल करण्यात आलेला नाही." असे एका बाजूला म्हणावयाचे व दुसऱ्या बाजूला त्याच शासननिर्णयामध्ये " दुसऱ्या वर्गात प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांची एकत्रित संख्या १२१ झाल्यावरच त्या विद्याशाखेसाठी दुसऱ्या तुकडीला अनुदान अनुज्ञेय आहे. १२१ पेक्षा कमी विद्यार्थी असल्यास त्या विद्याशाखेसाठी दुसऱ्या तुकडीला अनुदान अनुज्ञेय होणार नाही." असे नमूद करावयाचे हे अत्यंत विसंगत व परस्पर विरोधी आहे, हे नमूद करणे या सभेला आवश्यक वाटते. प्रत्यक्ष वर्गाचे संचालन करण्यासाठी परिणियम किंवा अध्यादेशाने ठरवून दिलेली विद्यार्थी संख्या अमलात आणावयाची परंतु अनुदान देतांना मात्र जास्त विद्यार्थ्यांची संख्या मोजायची हा प्रकार शासनाशी झालेल्या मतैक्यपत्राच्या सरळ सरळ विरोधात तर आहेच पण कोणतेही कारण नसतांना

Teachers in Non-Agricultural Universities affiliated Colleges, Government Institutes of Science/ Management Studies/Social Science.

Revision of pay scales of teachers and other measures for maintenance of standards in higher education.

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

Higher & Technical Education & Employment Department

Resolution No. NGC 1294/10197/(2854)/UNI-4, Mantralaya Annexe, Bombay-400 032.

Date the 7th July, 1994.

Read :- 1) Government Resolution, Education & Employment Department No. NGC 1289/(1224)/UNI-4. dated 27.2.89. 2) D.O. Letter No. F. 1-6/90/(ASC+ER). dated the 25th April 94 from Dr. P.H.S. Rao, Joint Secretary, University Grants Commission, New Delhi.

Resolution :- The Government of Maharashtra, after careful consideration, have adopted the Government of India's package scheme, 1986 for maintenance of standards in Higher Education and revised the pay scales of teachers in non-agricultural Universities and affiliated Colleges, Government Institutes of Science/ Management Studies/Social Science, vide Government Resolution dated 27th February, 1989. According to para 12 and 13 of the abovementioned Government Resolution, every lecturer/Assistant Librarian /Librarian/instructor of Physical Education/Assistant Director of Physical Education, Who have completed 8/16 years of service after regular appointment should participate in two refresher courses/summer institutes, each of approximately 4 week's duration, respectively for placement in the Senior Scale/Selection Grade.

2. The University Grants Commission, vide their D.O. Letter, dated the 25th April, 1994, has now decided that the lecturers who were in service before 1.1.89 and who are eligible for placement in the Senior Scale/ Selection Grade/Reader in accordance with the provisions of the scheme may be placed accordingly, by re-

laxing the above requirements, provided that such lecturers participate in Refresher Courses/Summer Institutes upto 31.12.1995.

3. The State Government, after examining the above issue in the light of University grants Commission's directions on this subject, have decided to adopt aforesaid U.G.C. pattern and give the same treatment to the lecturers who were in the service before 1.1.89 in Non- Agricultural Universities, Government and Non-Government affiliated Colleges, Government Institutes of Science/Management Studies/Social Science, in the State.

4. All Non-Agricultural Universities and affiliated Colleges/Government Institutes of Sciences/Management Studies/Social Science should note the above clarification carefully while giving placement in the Sr.Scale/Selection Grade to the abovementioned lecturers.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

Sd/- (M.N.Kamble)

Under Secretary to the Government of Maharashtra.

सर्व बाजूंनी मान्य केलेली व १९७७ पासून अस्तित्वात असलेली व्यवस्था एकाएकी मोडून काढण्याची अकारण कुरापत काढणाऱ्या १९ जून १९९५ च्या निर्णयाबरोबरच २२ फेब्रुवारी १९९६ चा हा निर्णय ताबडतोब मागे घेण्यात यावा अशी विनंती ही सभा शासनास करित आहे.”

नोट्स :- (१) महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च शिक्षण व तंत्रशिक्षण विभागाचा दिनांक २२ फेब्रुवारी १९९६ चा शासननिर्णय १९१९६ च्या नुटा बुलेटीनच्या पृष्ठ १२६ वर प्रसृत करण्यात आला होता..

विषय क्रमांक २०७ :

प्रात्यक्षिकांच्या बॅचमधील विद्यार्थी

संख्येचे निकष :

कार्यकारी मंडळाच्या वतीने प्रा.एस.ए.तिवारी यांनी मांडलेला पुढील प्रस्ताव मान्य करण्यात आला :-

“अकृषि विद्यापीठांशी संलग्नित असणाऱ्या महाविद्यालयांमध्ये बी.एस.सी. भाग १ ते ३ या वर्गाच्या विज्ञान विषयाचा कार्यभार अनुदान निर्धारण.” या विषयावर शासनाने दिनांक २२ मे, १९९६. रोजी काढलेल्या शासन निर्णय क्रमांक : युएसजी-१९९६/३४२४/(प्र.क्र.४०९९)-विशि-४ या शासननिर्णयाचे काळजी पूर्वक अवलोकन केले असता तो मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने याबाबत वारंवार दिलेल्या आदेशांचा जाणून बुजून अधिक्षेप करणारा आहे असे स्पष्टपणे दिसून येते . एका बाजूला या शासन निर्णयामध्ये स्पष्टपणे “कार्यकारी परिषदेने पारीत केलेल्या ठरावानुसार विज्ञान विषयाच्या प्रॅक्टिकल्स करिता १६ विद्यार्थ्यांचा गट मानून कार्यभार निश्चित करावा व त्याप्रमाणे कार्यवाही करावी.” असे नमूद करावयाचे व त्याच शासननिर्णयामध्ये पुढे ताबडतोब “सन्माननीय उच्च न्यायालयाने याचिका क्र. १५१८/८३ मध्ये दिलेल्या निर्णयानुसार, शासन असे आदेश देत आहे की, बी.एस.सी. भाग १ ते ३ या वर्षाकरिता असणाऱ्या प्रात्यक्षिकांसाठी १६ ते २० विद्यार्थ्यांची बॅच ठेवण्यात यावी” असे करण्यात आलेले विधान असत्य तर आहेच पण सरळ सरळ न्यायालयाचा अवमान करणारे सुद्धा आहे. मा. नागपूर खंडपीठाने १० जानेवारी १९८५ रोजी १९८३ च्या याचिका क्रमांक १५१८ मध्ये दिलेल्या निर्णयाचे काळजीपूर्वक अवलोकन केल्यास “१६ ते २० विद्यार्थ्यांची बॅच ठेवण्यात यावी” असे त्या निर्णयामध्ये कोठेही म्हटलेले नाही. १६ विद्यार्थ्यांचाच गट प्रात्यक्षिकासाठी असेल असे या निर्णयात स्पष्टपणे नमूद असून “The Administrative officer was duty bound to give effect to the same” असेही याच निर्णयात स्पष्टपणे नमूद आहे. “सन्माननीय उच्च न्यायालयाने याचिका क्र. १५१८/८३ मध्ये दिलेल्या निर्णयानुसार, शासन असे आदेश देत आहे की, बी.एस.सी. भाग १ ते ३ या वर्षाकरिता असणाऱ्या प्रात्यक्षिकांसाठी १६ ते २० विद्यार्थ्यांची बॅच ठेवण्यात यावी” हा उल्लेख असत्य व न्यायालयाचा अवमान करणारा असल्यामुळे तो ताबडतोब मागे घेण्यात यावा व नागपूर व अमरावती विद्यापीठासाठी ही संख्या १६ असेल या न्यायालयाच्या निर्णयानुसार दुरुस्त आदेश तत्परतेने निर्गमित करावे अशी विनंती ही सभा शासनाला करित आहे.

नोट्स :- (१) मा. उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने याचिका क्र. १५१८/८३ या प्रकरणात १० जानेवारी १९८५ रोजी दिलेला निर्णय यापुर्वीच १९९३ च्या नुटा बुलेटीनच्या पृष्ठ क्र. ३७ वर प्रसृत केला होता.

(२) महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च शिक्षण व तंत्रशिक्षण विभागाचा दिनांक २२ मे १९९६ चा शासननिर्णय १९९६ च्या नुटा बुलेटीनच्या पृष्ठ १३४ वर प्रसृत केला होता.

विषय क्रमांक २०८ :

समाजकार्य महाविद्यालयातील प्राध्यापकांना

सोईसुविधांबाबत भेदभावपूर्ण वागणूक

कार्यकारी मंडळाच्या वतीने प्रा.अनिल ढगे यांनी मांडलेला पुढील प्रस्ताव विचारात घेण्यात आला विचारांती अधिक माहिती घेवून निश्चित भूमिका ठरविण्यासाठी कार्यकारी मंडळाकडे हा ठराव परत पाठविण्यात यावा असे ठरले.

“राज्यातील सी.एस.डब्ल्यू., बी.एस.डब्ल्यू. व एम.एस.डब्ल्यू. हे समान अभ्यासक्रम संचालित करणारी काही महाविद्यालये शिक्षण खात्यांतर्गत, तर काही महाविद्यालये समाज कल्याण खात्यांतर्गत असल्यामुळे काही समस्या अनेक वर्षांपासून निर्माण झाल्या आहेत. एकाच विद्यापीठ अधिनियमाने नियमन होणाऱ्या वेगवेगळ्या विद्यापीठांशी ही महाविद्यालये संलग्न आहेत, हे विशेष होय. नागपूरचे मातृसेवा संघ इंस्टीट्यूट ऑफ सोशल वर्क हे महाविद्यालय

शिक्षण खात्याच्या अधिक्षेत्रात तर इतर सर्व समाजकार्य महाविद्यालये समाज कल्याण खात्याच्या अधिक्षेत्रात आहेत. परिणामतः शिक्षण विभागाच्या शासन आदेशाने देण्यात आलेल्या निवृत्तीवेतन व उपदान योजना, स्वग्राम रजा प्रवास सवलत, वैद्यकीय खर्च परतावा योजना इत्यादी सेवाशर्ती मातृसेवा संघ इंस्टीट्यूट ऑफ सोशल वर्क येथील शिक्षण व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना लागू झाल्या असून समाज कल्याण खात्याच्या अधिक्षेत्रातील समाजकार्य महाविद्यालयाचे शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी मात्र या सेवाशर्तीपासून वंचित राहिले असून याबाबत अक्षम्य भेदभाव होत आहे.

म्हणून नुटाच्या कार्यकारी मंडळाची ही सभा समाज कल्याण खात्याच्या अधिक्षेत्रातील समाजकार्य महाविद्यालये अविचलित शिक्षण खात्याच्या अधिक्षेत्रात सोपवून शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या सेवाशर्ती संदर्भातील हा भेदभाव कायमस्वरूपी संपुष्टात आणावा अशी महाराष्ट्र शासनाकडे मागणी करित आहे.”

विषय क्रमांक २०९ :

श्री काळमेघ व कु. मांडले यांची सेवामुक्ती

कार्यकारी मंडळाच्या वतीने प्रा.एस.बी.चिंचमलातपुरे यांनी मांडलेला प्रस्ताव काही दुरुस्त्यासह पुढील स्वरूपात मान्य करण्यात आला :-

अमरावती विद्यापीठाच्या संगणक विभागात काम करणा-या श्री सुशीलकुमार काळमेघ व कु. स्वाती च. मांडले या दोन्ही अधिव्याख्यात्यांची निवड विद्यापीठ कायद्याने रचित केलेल्या “नियमित निवड समिती” च्या माध्यमातून झालेली असतांना सुध्दा त्यांची पुन्हा “स्थानिक निवड समिती” मार्फत निवड करण्यात आली.वस्तुतः नियमित निवड झाली त्यावेळीच परिणयमांनी विहित केलेली पात्रता ते पुर्ण करित होते. तरीही त्यांना अल्पकालीन नेमणुका देण्यात आल्या. विद्यापीठामध्ये यापूर्वी असा प्रकार कधीही घडला नव्हता. महाराष्ट्र शासनाच्या २२ डिसेंबर १९९५ च्या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद ७ (अ) मध्ये “नेट/सेट परीक्षा उत्तीर्ण करण्याची दिनांक ३१ मार्च १९९६ ची मुदत या आदेशाद्वारे काढून टाकण्यात येत आहे”. असे स्पष्टपणे नमूद केले असतांना सुध्दा आणि याच शासननिर्णयाच्या परिच्छेद ७ (क) मध्ये “नेट/सेट परीक्षा उत्तीर्ण नाही या कारणास्तव अशा अधिव्याख्यात्यांना “सेवेतून कमी करण्यात येवू नये” असे स्पष्टपणे नमूद असतांना सुध्दा मुळात “परिनियमांनी विहित केलेली विधिवत पात्रता” असणा-या या दोन अधिव्याख्यात्यांना देण्यात आलेल्या अल्पकालीन नेमणुकांचे आदेश न बदलविल्यामुळे त्यांना सेवामुक्त व्हावे लागले. वारंवार लक्षात आणून देवून सुध्दा विद्यापीठ प्रशासनाने अल्पकालीन नेमणुकांच्या जागी नियमित नेमणुकीचे आदेश निर्गमित केले नाहीत. संलग्न महाविद्यालयातून काम करणा-या शकडो शिक्षकांना २२ डिसेंबर १९९५ च्या शासन निर्णयाप्रमाणे ‘नेट/सेट’ च्या परिणयमवाहय अटीमुळे होणा-या/ होवू शकणा-या सेवामुक्ती पासून वाचविणारे आदेश विद्यापीठाने निर्गमित केलेले असतांनाच खुद्द आपल्याच सेवेतील या दोन अधिव्याख्यात्यांना मात्र या सुविधेपासून वंचित ठेवून विद्यापीठ प्रशासनाने अक्षम्य भेदभाव केलेला आहे. विद्यापीठ व महाविद्यालयीन न्यायाधिकरणाने या दोनही अधिव्याख्यात्यांच्या बाजूने निर्णय दिलेला असतांना अजूनही त्यांना त्यांच्या पदावर पुर्ननियुक्त न करण्याच्या अमरावती विद्यापीठ प्रशासनाच्या कृती विरुद्ध दि. १४ नोव्हेंबर, १९९६ रोजी झालेल्या अधिसभेच्या बैठकीमध्ये स्थगन प्रस्तावाद्वारे, त्या प्राध्यापकांना न्याय मिळवून दिला, त्याबद्दल ही आमसभा अमरावती विद्यापीठाच्या अधिसभेप्रती आभार व्यक्त करित आहे.

विषय क्रमांक : २१०

सभा व्यवस्थेबद्दल आभार :

सचिवांनी महाविद्यालयाचे प्राचार्य व स्थानिक शाखेच्या इतर प्राध्यापकांनी, जिल्हा नुटाचे अध्यक्ष, सचिव व सदस्य यांनी, ही सभा यशस्वी करण्यासाठी घेतलेल्या परिश्रमांबद्दल आणि दिलेल्या सहकार्याबद्दल त्यांचे मनःपूर्वक आभार मानले. शेवटी सर्व उपस्थित सदस्यांचे आभार मानून सभा संपली असे अध्यक्षाने जाहीर केले.

स्वा / बी.टी.देशमुख
अध्यक्ष

स्वा / एकनाथ कठाळे
सचिव

**अशासकीय कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयातील तुकड्या मंजूर करतांना त्यामधील
विद्यार्थी संख्येबाबत पाळावयाचे निकष**

महाराष्ट्र शासन : उच्च व तंत्रशिक्षण आणि सेवायोजन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक-एनजीसी-१०९३/(१९९८)/विशि-३ : मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक १९ जून १९९५.

पहा : १) शासन पत्र शिक्षण व सेवायोजन विभाग क्रमांक- युएसएफ-१०८२/१२६०३५/(६९३५)/विशि-२ दिनांक २८ नोव्हेंबर १९८४.

२) शासन परिपत्रक, उच्च व तंत्रशिक्षण आणि सेवायोजन विभाग क्रमांक- एनजीसी- ३५९३/(५७४३)/विशि-२, दिनांक २४ सप्टेंबर १९९३.

३) शिक्षण संचालक (ऊ.शि.) महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र. एनजीसी-१०९४/तुकड्या/९-अ, दिनांक ७.२.९५.

प्रास्ताविक :- राज्याचा शैक्षणिक विकास झपाट्याने होत असून प्रतिवर्षी मोठ्या संख्येने नवीन महाविद्यालये सुरू होत असून विद्यार्थ्यांची वाढती संख्या लक्षात घेवून नवीन विषय, नवीन तुकड्या यांना परवानगी देणे भाग पडत आहे. अतिरिक्त तुकड्यांना मंजुरी देण्याचा प्रश्न हा जरी प्रथम विद्यापीठाच्या कक्षेतील होता, तरी तो अनुदानाशी निगडित असल्यामुळे अशासकीय, कला विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालयांमध्ये अतिरिक्त तुकड्या मंजूर करतांना महाविद्यालयांनी खालीलप्रमाणे अटी पूर्ण केल्याची खात्री विद्यापीठांनी करणे आवश्यक असल्याचे शासन पत्र, शिक्षण व सेवायोजन विभाग क्र. युएसएफ- १०८२/१२६०३५/(६९३५)/विशि-२ दि. २८ नोव्हेंबर १९८४ अन्वये निर्देशित करण्यात आले आहे. :-

१) तुकडीच्या प्रवेश क्षमतेपेक्षा प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या ४० टक्के नी जास्त असावी. उदा. जर प्रवेश क्षमता १०० असेल व विद्यार्थी संख्या १४० होत असेल तर दुसरी तुकडी उघडण्यास हरकत नसावी.

२) अतिरिक्त तुकडी सुरू केल्यानंतर अतिरिक्त शिक्षकांची नियुक्ती कार्यभारानुसार करावी.

३) अतिरिक्त तुकडीकरिता आवश्यक त्या सर्व सुविधा महाविद्यालयाकडे उपलब्ध असाव्यात.

४) महाविद्यालय ज्या ठिकाणी असेल त्या शहरातील-गावातील सर्व महाविद्यालयाच्या वर्गाच्या विशिष्ट शाखेची कमाल प्रवेश क्षमता संपलेली असावी.

नवीन महाविद्यालये देतांना विद्याशाखा निहाय विद्यार्थी संख्येचे निकष कोणते असावेत याबाबत शासन परिपत्रक, उच्च व तंत्रशिक्षण आणि सेवायोजन विभाग क्र. एनजीसी- ३५९३/(५७४३)/विशि-२, दि. २४.९.१९९३ अन्वये निर्देश देण्यात आले असून ते खालीलप्रमाणे आहेत :-

विभाग	विद्यार्थी संख्येचे निकष
१) शहरी	६०
२) आदिवासी	४०
३) ग्रामीण	५०
४) महिला	५०

याशिवाय ग्रामीण भाग (जिल्हा परिषद क्षेत्र) यामध्ये संबंधित प्रत्येक विषयात पदवी स्तरावर किमान २४ विद्यार्थी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाकरिता किमान १६ विद्यार्थी उपलब्ध असणे आवश्यक असल्याचेही सदर शासन परिपत्रकाद्वारे स्पष्ट करण्यात आलेले आहे. तसेच शासन पत्र क्र. एनजीसी-२०८६/(३३५)/विशि-२ अ दिनांक १८.११.१९८७ अन्वये ज्या शहराची वस्ती ५०,००० पेक्षा कमी आहे अशा ठिकाणी किमान विद्यार्थ्यांची संख्या १० अशी शिथिल करण्यात आलेली आहे.

शासन निर्णय

प्रास्ताविकामध्ये उल्लेख केलेल्या शासन पत्राद्वारे तुकड्यांमधील विद्यार्थी संख्येबाबत शासनाने निर्देश दिलेले असले तरी असे दिसून आले आहे की, निरनिराळ्या विद्यापीठ क्षेत्रामधील अशासकीय महाविद्यालयांमधील तुकड्यांमध्ये विद्यार्थी संख्येच्या बाबतीत एकसूत्रता नाही आणि त्यामुळे अनुदान मंजूर करतांना अडचणी निर्माण होत आहेत. तसेच शासनावरील खर्चात अकारण वाढ सोसावी लागत आहे. सदर परिस्थितीत राज्यातील अशासकीय कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयांमधील तुकड्यांमध्ये विद्यार्थी संख्येचे निकष निर्धारित करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता.

२. शासन आता या निर्णयाद्वारे राज्यातील अशासकीय कला, वाणिज्य

व विज्ञान महाविद्यालयांमध्ये प्रत्येक तुकडीमध्ये किती विद्यार्थी संख्या असावी याबाबतचे परिमाण/निकष खालीलप्रमाणे मंजूर करित आहे :-

(१) तुकडीचा क्रमांक (२) शहरी विभागातील मुला-मुलींची महाविद्यालये
(३) ग्रामीण विभागातील मुलामुलींची महाविद्यालये आणि शहरी विभागातील महिला महाविद्यालये (४) आदिवासी आणि दुर्गम विभागातील मुला-मुलींची महाविद्यालये आणि ग्रामीण विभागातील महिला महाविद्यालये

	१	२	३	४
पहिली	६० ते १००	५० ते १००	४० ते ८०	
दुसरी	१२१ ते २००	१२१ ते १६०	१२१ ते १६०	
तिसरी	२२१ ते ३००	२०१ ते २४०	२०१ ते २४०	
चौथी	३२१ ते ४००	२८१ ते ३२०	२८१ ते ३२०	
पाचवी	४२१ ते ५००	३६१ ते ४००	३६१ ते ४००	
सहावी	५२१ ते ६००	४४१ ते ५००	४४१ ते ५००	

३. वरील निकषाबाबत असे स्पष्ट करण्यात येते की, पहिल्या तुकडीसाठी जी विद्यार्थी संख्या ठरविण्यात आली आहे, उदा शहरी भागासाठी पहिल्या तुकडीसाठी ६० ते १०० अशी जी विद्यार्थी संख्या ठरविण्यात आली आहे ती त्या विभागामध्ये कला, विज्ञान व वाणिज्य यापैकी कोणत्याही विद्याशाखेच्या प्रथम वर्षाच्या प्रवेशासाठी असून ६० पेक्षा कमी विद्यार्थी असल्यास सदर तुकडी उघडता येणार नाही, आणि उघडल्यास ती अनुदानास पात्र राहणार नाही. तसेच दुसरी तुकडी उघडण्यासाठी कमीत कमी १२० च्या वर विद्यार्थी संख्या असल्याशिवाय दुसरी तुकडी उघडता येणार नाही, व उघडल्यास ती अनुदानास पात्र राहणार नाही.

४. पदवी स्तरावर तसेच पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी प्रत्येक विषयासाठीची किमान विद्यार्थी संख्या पूर्वीच्याच अटीप्रमाणे म्हणजेच अनुक्रमे २४ व १६ अशी राहिल मात्र आदिवासी आणि दुर्गम विभागातील मुलामुलींची महाविद्यालये आणि ग्रामीण विभागातील आणि ५०,००० पेक्षा कमी लोकसंख्या असलेल्या शहरातील महिला महाविद्यालये यांच्या बाबतीत ही संख्या किमान १० विद्यार्थी/विद्यार्थिनी अशी राहिल.

५. सदर शासन निर्णयानुसार कृषिपत्र विद्यापीठे व अशासकीय कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयांनी नवीन तुकड्या उघडण्यापूर्वी/प्रस्ताव सादर करतांना आवश्यक ती दक्षता घ्यावी व सदर निकषाचे काटेकोरपणे पालन करावे.

६. विना अनुदान/कायम विना अनुदान महाविद्यालयांनाही वरीलप्रमाणे तुकड्यांचे निकष लागू असतील. मात्र त्यांना ज्या तत्त्वावर शासनाकडून परवानगी देण्यात आलेली असेल त्या तत्त्वावरच सदर तुकड्या उघडाव्या लागतील.

७. सदर शासन निर्णयानुसार तुकड्यांमधील विद्यार्थी संख्येचे निकष १९९५-९६ या शैक्षणिक वर्षापासून लागू होतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सही अस्पष्ट/-

(त्रि.ब.सेन)

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन.

if Undelivered please return to :
NUTA Bulletin Office, Phundkar Bhavan,
Behind Jain Hostel, Maltekadi Road, Amravati-444 601.

NUTA BULLETIN (Fortnightly Journal of NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION) EDITOR : Prof. A.G.Somvanshi,Shankar Nagar, AMRAVATI-444 606. PUBLISHER AND ACTING EDITOR : R. Chittaranjan, Gulmohar Colony, Camp, Amravati-444 602 Composed at NUTA Bulletin Office, Phundkar Bhavan, Behind Jain Hostel, Maltekadi Road, Amravati-444 601. PRINTED AT Bokey Offset Gandhi Nagar, Amravati. (M.S) REGD NO. ATI 263 Licenced to post without prepayment LICENCE NO. ATI 10 Name of the Posting office : R.M.S. Amravati. Date of Posting : 02 - 12 - 1996